

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tim Berginc

Rusko-ukrajinska kriza: vpliv medijev na razvoj krize

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tim Berginc

Mentor: izr. prof. dr. Uroš Svete

Rusko-ukrajinska kriza: vpliv medijev na razvoj krize

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

Zahvala

Zahvalil bi se vsem, ki so mi pomagali pri pisanju. Vsak je na svoj način prispeval k temu, da sem uspel dokončati delo.

Seveda pa dela ne bi bilo, če ne bi bilo vseh ljudi, ki so bili povezani z dogodki in o njih pisali. Svet pa bi bil verjetno lepši, če tega ne bi več potrebovali.

Rusko-ukrajinska kriza: vpliv medijev na razvoj krize

Na začetek krize v Ukrajini so vplivali pretekli dogodki. V Ukrajini je bilo namreč že v preteklosti nekaj kriz ter nasprotji med vzhodom in zahodom države, na katera je vplivala zgodovina nastanka države. Rusko-ukrajinska kriza leta 2013 se je začela z odstopom Viktorja Janukoviča od podpisa trgovinskega sodelovanja z Evropsko unijo. Namesto tega je začel bolj sodelovati z Rusko federacijo. Po začetku mirnih demonstracij v Kijevu so se te kmalu razširile po vsej državi. Postopoma sta se začela povečevati tudi nasilje in vmešavanje različnih akterjev v dogajanje v državi. Velik vpliv na dogajanje so imeli zahodni mediji, ki so velikokrat pristransko poročali o dogajanju oziroma izpustili nekatere pomembne podatke v zvezi z dogodki. Ob različnih dogodkih, ki so se zgodili v času od začetka krize, so bili protestniki velikokrat prikazani v pozitivni luči, kljub temu da so bili velikokrat zelo nasilni pri spopadih z varnostnimi silami in je bil njihov glavni cilj velikokrat poškodovanje varnostnih sil. Glavna naloga medijev je bila poročati o dogodkih in tako posredovati informacije občinstvu. Velikokrat pa so s pristranskim poročanjem podprli odločitve vlad ter tako pripomogli k uveljavljanju in podpori sankcij v zvezi s krizo. S tem so pripomogli k zaostrovanju krize in večji gospodarski škodi. Kljub različnim poskusom reševanja krize se ta še vedno ni končala in bo verjetno trajala še nekaj časa, saj nihče ne želi odstopiti od svojih zahtev.

Ključne besede: rusko-ukrajinska kriza, nemiri v Ukrajini, protesti v Kijevu, mediji.

Russian-Ukrainian crisis: the impact of the media on the development of crisis

On start of Ukraine crises history had big influence. In the past of Ukraine there was already a few crises, and conflicts between East and West of the country. On those events the history of the country had very big influence. Russian-Ukrainian crisis which begun in year 2013 started with the resignation of signing trade agreement with the European Union. Viktor Yanukovich did not sign it, but started to cooperate more with the Russian Federation. After the beginning of peaceful demonstrations in Kiev, protests soon spread throughout the country. Violence of protests was increased by time and also interference of actors in the events was more frequent with time. A major impact on developments of the event had Western media, which often shared reports on events and omitted some important information in relation to events. In the various events that have occurred from the beginning of the crisis protestors was shown in positive way by Western media, despite the fact that they were often very violent in clashes with the security forces and was often their main objective to damage security forces. The main task of the media was providing information to the audience. However, often they supported the government decisions and contribute to the promotion and support of sanctions in connection with the crisis. With extension of the crisis they also created bigger economic damage. Despite various attempts to solve the crisis, it is still not finished and will probably continue for some time, because nobody wants to step back and change their goal.

Key words: Russian-Ukrainian crisis, Ukraine unrest, protests in Kiev, news agencies.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	6
2 METODOLOŠKI OKVIR.....	7
2.1 PREDMET IN CILJ PROUČEVANJA.....	7
2.2 HIPOTEZA.....	7
2.3 METODE PROUČEVANJA	7
2.4 RAZLAGA POJMOV	9
3 ZGODOVINA UKRAJINE	12
3.1 ZGODOVINA OBMOČJA	12
3.2 DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI OBMOČJA	16
4 KRIZA V UKRAJINI	19
4.1 ZAČETEK KRIZE	19
4.2 VPLIV NOTRANJIH AKTERJEV NA KRIZO	20
4.3 VPLIV ZUNANJIH AKTERJEV NA KRIZO	22
5 POROČANJE MEDIJEV	24
5.1 POROČANJE MEDIJEV O DOGODKIH.....	26
5.1.1 Protesti na Bankovi ulici	29
5.1.2 Podrtje Leninovega spomenika v Kijevu.....	32
5.1.3 Streljanje na Instytutski ulici	34
5.1.4 Protesti v Odesi	40
5.1.5 Strmoglavljenje letala MH17	44
5.2 VPLIV MEDIJEV NA RAZVOJ DOGODKOV	50
5.3 SPREMEMBE V UKRAJINI PO KONCU PROTESTOV V KIJEVU	52
6 ZAKLJUČEK	54
7 LITERATURA	57

KAZALO SLIK

Slika 3.1: Število prebivalcev Ukrajine po letih.....	17
Slika 3.2: Pogovorni jeziki v ukrajinskih domovih	18
Slika 4.1: Notranji akterji	20
Slika 4.2: Zunanji akterji.....	22
Slika 5.1: Uporabljeni mediji	26

1 UVOD

Pogled na zgodovino nam pove, da so se na različnih območjih, kjer je bila poseljenost večja, pojavljale krize. Tako te nastajajo tudi v sodobni družbi, vendar imajo običajno večje razsežnosti in vpliv na večje območje, saj je svet zaradi napredka različnih tehnologij bolj povezan kot v preteklosti. V krize je običajno vpletenih veliko akterjev in pri tem prihaja do nasprotovanja interesov, kjer vsaka stran želi doseči svoj cilj. Krize so prav tako lahko sredstvo za doseganje ciljev, saj se lahko z destabilizacijo območja vpliva na različna področja delovanja držav ter sprejemanja odločitev v vodstvu države, ki so zaradi krize lahko neugodne za državo. Tako je do krize v Ukrajini verjetno prišlo zaradi nasprotnih interesov med Rusko federacijo in zahodnoevropskimi državami in Združenimi državami Amerike. Od razpada Sovjetske zveze in od nastanka samostojne Ukrajine je bilo v tej državi že veliko kriz. Vsaka kriza se je končala z zmago opozicije, s čimer se je nezadovoljstvo ljudi zmanjšalo, vendar večinoma za kratek čas ter je za eno krizo v državi čez nekaj let prišla naslednja. Težave v državi so se reševale za kratko obdobje, zaradi česar se je zadovoljstvo ljudi izboljšalo samo za nekaj časa. Tako se je tudi trenutna kriza začela zaradi nezadovoljstva ljudi v državi, ki so želeli izboljšati svoj družbeni položaj. Na razvoj krize so vplivali tudi mediji. Ti so o krizi obširno poročali ter s tem občinstvu posredovali novice o dogajanju. Ljudje so si tako ustvarili mnenje o dogodkih in možnostih za izboljšanje življenjskega standarda v Ukrajini, niso pa pomislili na to, ali se bo po spremembi oblasti dejansko kaj spremenilo ter kdo ima največji vpliv na spreminjanje standarda v državi. Medijsko poročanje je ustvarilo javno mnenje o dogajanju in s tem omogočilo odobravanje dejanj zunanjih akterjev, ki so vplivala na dogajanje v državi.

Trenutna kriza v Ukrajini se je začela leta 2013 z odstopom od podpisa trgovinskega sodelovanja z Evropsko unijo. To je veliko prebivalcev Ukrajine razumelo tako, kot da Ukrajina ne želi več sodelovati z Evropsko unijo, kar je sprožilo nezadovoljstvo dela prebivalstva, ki si želi večjega sodelovanja z Evropsko unijo. Sledili so protesti v Kijevu, ki so se razširili po državi. Vsi pa se niso strinjali s protesti in so podpirali odločitev takratne vlade. Zaradi tega se je po državi razširilo nasilje med protestniki in policijo, v katerem je bilo veliko poškodovanih in mrtvih. S tem niso uspeli rešiti težav, saj se stanje v državi ni izboljšalo, saj je bilo uničene veliko infrastrukture in drugih dobrin ter ubitih in ranjenih

veliko ljudi. Zaradi razdeljenosti države na vzhodni del, kjer prebivalstvo želi več sodelovanja z Rusko federacijo, in zahodni del, kjer prebivalstvo želi več sodelovanja z Evropsko unijo, v državi ne more priti do trajnega soglasja, saj prihaja do prevelikega nasprotovanja interesov. Od Ukrajine se je že odcepila avtonomna pokrajina Krim in se pridružila Ruski federaciji, na vzhodu Ukrajine pa se razmere še vedno niso popolnoma uredile kljub številnim poskusom za dosego premirja. V Ukrajini imajo zaradi nove vlade večji vpliv akterji iz Evropske unije in Združenih držav Amerike, ki si prizadevajo za krepitev svojega gospodarskega delovanja v Ukrajini. Zaradi vmešavanja zunanjih akterjev v dogajanje v državi in zaradi razdeljenosti prebivalstva se stanje v državi verjetno še nekaj časa ne bo izboljšalo (McLaughlin 2014).

2 METODOLOŠKI OKVIR

2.1 PREDMET IN CILJ PROUČEVANJA

Predmet proučevanja v magistrskem delu je poročanje zahodnih medijev o rusko-ukrajinski krizi. Na začetku bom s pregledom zgodovine poskušal ugotoviti, od kod izhajajo nasprotja v Ukrajini ter kakšen vpliv so imela v zgodovini države. Poskušal bom ugotoviti, zakaj se je začela trenutna kriza v Ukrajini in kako so mediji vplivali na njen razvoj. Zanimalo me bo, kakšni so bili načini za spodbuditev krize in kakšno vlogo imajo pri tem različni akterji ter mediji, ki so poročali o dogodkih. Poročanje medijev bom proučil po posameznih dogodkih od začetka krize. Pri tem bom proučil poročanje ruskih in zahodnih medijev ter načine poročanja in informacije med seboj primerjal. Poskusil bom ugotoviti, kakšno vlogo je imelo poročanje zahodnih medijev pri zaostrovanju in stopnjevanju krize.

2.2 HIPOTEZA

Hipoteza: Poročanje medijev iz zahodne Evrope in iz Združenih držav Amerike je prispevalo k eskalaciji krize v Ukrajini.

2.3 METODE PROUČEVANJA

Pri pisanju magistrskega dela bom za proučevanje snovi uporabil analizo in interpretacijo sekundarnih virov. Pri pisanju bom uporabil deskriptivno metodo za analizo zgodovine države

in vzrokov za nasprotja v državi. Primerjalno metodo bom uporabil za primerjanje različnih akterjev in medijev, ki z različnim poročanjem različno vplivajo na dogajanje. Deskriptivno metodo bom uporabil predvsem za predstavitev krize. Analizo medijskega poročanja bom uporabil, da bi ugotovil, kakšne so razlike pri poročanju različnih medijev. Z interpretativno metodo pa bom interpretiral novice.

Pri pregledu poročanja medijev bom uporabil tudi teoretični model za proučevanje propagande, ki ga je uporabil Marjan Malešič za proučevanje propagande v vojnah na območju nekdanje Jugoslavije. Ta je sestavljen iz treh sklopov in petnajstih točk, s katerimi si bom pomagal pri analizi poročanja medijev. Na začetku bom predstavil elemente, ki so neposredno povezani s poročanjem. Propaganda in ideologija sta temelja, ki sta pomembna za poročevalsko okolje, saj je že od tega odvisno, kakšno informacijo bo neko ideološko okolje razumelo na kakšen način. S poročanjem na način, ki ga neko družbeno okolje sprejema, lahko poročevalec doseže cilj in občinstvu novice predstavi na tak način, da jih bo to sprejelo. Pri tem je propaganda lahko povezana z nacionalizmom, s sodobno usmerjenostjo družbe ali z (re)interpretacijo zgodovine. Pri poročanju se lahko uporablja tudi rutinska laž za ponazarjanje izkrivljene slike o nekem dogodku. Tako lahko s hitrim objavljanjem in ponavljanjem neke novice prepričajo občinstvo v svojo resnico. Kolektivna in selektivna izguba spomina je pozabljanje nekaterih dejstev, ki niso v skladu s predstavami poročevalca. Tako poskuša poročevalec posredovati občinstvu samo tiste informacije, ki so zanj sprejemljive in jih želi uveljaviti. Klasična ali trda propaganda prikazuje nasprotnikova hudodelstva. S tem želijo vplivati na čustva ljudi in na njihovo vedenje ter podporo svoji strani. To bi lahko vplivalo na to, da bi pri občinstvu povečali nestrinjanje s tistim, ki jih izvaja, in mu tako nasprotovali. Protipropaganda je reakcija na poročanje nasprotne strani in zmanjševanje oziroma uničenje vpliva nasprotnikovega poročanja. Pri tem ta poskuša zmanjšati vpliv nasprotnikovega poročanja in tako zrušiti njegovo zaupanje občinstva. Z obtoževanjem in diskreditacijo nasprotnika želijo poročevalci prikazati upravičenost dejanj svoje strani in povečati neupravičenost nasprotnikovih. Teorija zarote se uporablja za prepričevanje občinstva, da je proti njim usmerjena zarota, zaradi česar ljudje lažje sprejmejo novice in vzroke za nekatera dejanja, ki naj bi jih povzročil nasprotnik.

Naslednji elementi so posredno povezani s poročanjem. Tako orodje je uporaba jezika, saj imajo verbalni simboli vpliv na občinstvo. Poleg tega nanje lahko vplivajo tudi čustvene predstave in izražanje. Pri tem se običajno uporabljajo enostavni izrazi in ponavljanje

nekaterih informacij, včasih pa se pojavlja tudi sklicevanje na prepričanja ljudi brez argumentacije. Kritičnost do vira informacij je pomembna, saj je možno vse vire informacij uporabiti selektivno in z njimi manipulirati. Pri tem pa je pomembno, koliko takih novic je občinstvo pripravljeno sprejeti. Ikonografija pri propagandi vpliva na podzavestna čustva, na katera poskušajo posredno vplivati poročevalci in tako doseči cilj. Skladnost vizualne in tekstualne informacije je pomembna za poenostavitev dogajanja za lažje razumevanje in sprejemanje informacij s strani občinstva. Označevanje »drugega« je pomembno za poročevalce, saj oni vplivajo na predstave ljudi o nasprotniku. Poskušajo ga predstaviti na način, da je njegov obstoj neugoden za občinstvo in spodbudi njegovo nestrinjanje z nasprotno stranjo. Naslednji elementi so s poročanjem povezani prek okolja, v katero je to postavljeno. Za kontekst propagande je pomembno, kakšno je splošno stanje družbe v času objave novic, saj lahko to močno vpliva na sprejetost nekaterih novic in odziv občinstva. Na to vplivata tudi regionalno dogajanje in predhodno poročanje. Občinstvo, ki so mu posredovane informacije, mora informacije sprejeti in se z njimi tudi strinjati, zato mora biti poročanje usmerjeno na določeno občinstvo. Poročanje tako ne more biti enako za vse občinstvo, ampak ima boljši učinek, če je prilagojeno vsakemu posebej. Pri tem je za poročevalce tudi koristno, da upoštevajo vse značilnosti ciljnega občinstva. Struktura propagandne organizacije in propagandista je pomembna, saj se tako lahko celotno poročanje usmerja in vodi. To je pomembno za skladno delovanje vseh prej naštetih elementov in boljši učinek posredovanih novic. Poročanje mora biti usklajeno in ne sme prihajati do protislovji, za kar mora skrbeti vodja poročevalcev. S tem modelom za proučevanje propagande si bom pomagal pri pregledovanju novic in njihovi interpretaciji. Mediji pri poročanju velikokrat uporabljajo zgoraj naštete elemente za boljši učinek poročanja (Malešič 1997, 31–49).

2.4 RAZLAGA POJMOV

Kriza

Poznamo veliko definicij in vrst krize. Vsem krizam je skupna neka grožnja, ki ima običajno negativne posledice za neko okolje, kjer se pojavi. Nekateri govorijo tudi o tem, da se kriza običajno pojavi nenadoma in traja nekaj časa ter v tem času vpliva na odnose med različnimi akterji na nekem območju. Vzroki za krize se delijo na zunanje in notranje. Zunanji so predvsem gospodarske in politične spremembe, varnostne grožnje, okoljske spremembe in

recesije. Notranji pa je predvsem prepozen odziv odgovornih na spremembe, ki so se zgodile zaradi različnih vzrokov in za katere ni bilo dovolj hitrega odziva in odstranitve grožnje. Zaradi različnih vzrokov se vse krize med sabo razlikujejo, vsem pa je skupno, da običajno pridejo nenadno. Trajanja krize ni možno napovedati vnaprej, saj je odvisno od tega, kako hitro se bo začela reševati in kakšen interes imajo za to vpleteni, kljub temu pa se običajno konča in se razmere umirijo. Kriza običajno ne nastane samo zaradi enega vzroka, ampak je za njen nastanek krivih več dejavnikov, poleg tega pa ima vpliv tudi interpretacija drugih glede tega, kaj se je zgodilo, saj ta lahko še pospeši dejansko krizo. Po krizah lahko pride tudi do različnih sprememb zaradi prepozna odziva na dogodke, ki so jih povzročili. Ti lahko imajo tako velike učinke na prihodnost in stanje po končani krizi (Tanta 2012).

Definicija krize v zvezi z dogodki v Ukrajini je povezana s konfliktološkim pogledom na krizo in se bom zato osredotočil nanj. V definiciji Heidelberškega centra za mednarodno raziskovanje konfliktov je kriza omenjena kot stopnja konflikta pred vojno. Ta pri oboroženem konfliktu upošteva različne stopnje oboroženega konflikta glede na stopnjo intenzivnosti in ne glede na število mrtvih. V definiciji oboroženega konflikta sta pred vojno nenasilna in nasilna kriza, kar pomeni, da je po njihovi definiciji kriza stanje pred oboroženim konfliktom. Razlikuje pet stopenj konflikta glede na stopnjo zaznanega nasilja in škodo, ki jo ta povzroči. Najnižja stopnja je spor, sledijo nenasilna kriza, nasilna kriza in omejena vojna, najvišja oblika konflikta pa je vojna. Na tak način lahko različne konflikte primerjamo med seboj, saj jih primerjamo po stopnji nasilja. Kriza je spor med vsaj dvema neposredno vpletenima akterjema zaradi različnih interesov, ki ima vpliv na normalno delovanje družbe. Kriza je lahko nasilna ali nenasilna ter lahko postopoma in s povečevanjem nasilja in nesporazumov preraste v omejeno vojno na nekem območju ali pa v širšo vojno. Spor na ozemlju Ukrajine, ki se je začel zaradi nepodpisa prostotrgovinskega sporazuma z EU, se je tako razširil v nenasilen konflikt, ki je zaradi stopnjevanja sile z obeh strani prerasel v nasilen konflikt ter kasneje v omejeno vojno, ki je zahtevala že veliko življenj (Heidelberg Institute for International Conflict Research 2014).

Malešič opisuje krizo kot sklop različnih specifičnih značilnosti, vendar ni nujno, da so v vsaki krizi prisotne vse, pri vseh krizah so si nekatere značilnosti podobne, lahko pa imajo tudi nekatere razlike zaradi vpliva lokalnega okolja. V krizah so običajno ogrožene nekatere izmed temeljnih vrednot in norm, kot so: ozemeljska celovitost, pravna država, temeljne človekove pravice, človeška življenja, materialne dobrine, varnost in druge vrednote,

pomembne za delovanje družbe. V krizi ni veliko časa za odločanje oziroma so za reševanje krize pomembne hitre odločitve, napake pri odločitvah pa lahko hitro vplivajo na dogajanje. Razmere se v času krize hitro spreminjajo, saj na njih vplivajo različni akterji, ki lahko s svojimi dejanji hitro spremenijo potek dogajanj v svojo korist. Zaradi hitrega dogajanja si s preteklimi izkušnjami velikokrat ni možno pomagati pri odločanju. Kriza se lahko hitro in nepričakovano spreminja, zaradi česar je pomemben stalni nadzor nad dogajanjem. Vodilni so pod večjim nadzorom in pritiskom zaradi krize, zaradi česar lahko storijo več napak in pripomorejo k poglobljanju krize. Krize se lahko pojavljajo na različnih ravneh. Poznamo vse od lokalnih do globalnih kriz, v katere so lahko vključeni globalni akterji. Kriza je kompleksna situacija, ki zahteva hitro odločanje in se lahko zaradi napak v vodenju hitro razširi ter povzroči več škode na področju, na katerem se je pojavila (Malešič 2004, 10–25).

Politična kriza

Politična kriza je ena od vrst kriz, ki jih poznamo. Rusko-ukrajinska kriza se je začela razvijati iz politične krize. S časom se je ta širila in vanjo je bilo vpletenih vedno več notranjih in zunanjih akterjev. Politična kriza je po definiciji politološkega oddelka fakultete v Heidelbergu opredeljena kot razlika v pogledu na vrednote družbe med vsaj dvema vpletenima akterjema, pri čemer akterja z uporabo različnih sredstev, ki niso uveljavljena pri reševanju političnih problemov, ogrožata nemoteno delovanje države ali s svojimi dejanji ogrožata mednarodni pravni red. Do konfliktov pride predvsem zaradi različnega pogleda na stvari. Različni akterji si tako pri svojem delovanju nasprotujejo zaradi različnega pogleda in z uporabo različnih sredstev običajno nasprotujejo drug drugemu. Pri njihovem delovanju pa uporabljajo sredstva, ki niso običajno v uporabi pri političnem delovanju, zaradi česar lahko pride do krize med nasprotujočimi si akterji. Pri stopnjevanju te krize pa lahko ta preraste v bolj zapletene konflikte med stranema ali celo v oboroženi konflikt ali vojno (The Heidelberg Conflict Model - The Definition of Political Conflicts 2015).

3 ZGODOVINA UKRAJINE

3.1 ZGODOVINA OBMOČJA

Na razvoj območja je vplivalo veliko različnih ljudstev in narodov. Največji vpliv na sodobno ukrajinsko državo ima verjetno predvsem dogajanje po prvi svetovni vojni, saj so tu potekali boji med Ruskim imperijem in Avstro-Ogrskim cesarstvom. Po koncu bojev so Ukrajinci za nekaj časa dobili svobodo v lastni državi, vendar so oblast kmalu prevzeli boljševiki po začetku boljševiške revolucije v Sankt Peterburgu leta 1917. Razvoj ukrajinske kulture je bil zaradi tuje nadoblasti in vpliva iz tujine pod vplivom druge kulture, kar je vplivalo na prebivalstvo (Kubicek 2008, 45–78).

1. svetovna vojna se je na območju Ukrajine končala leta 1918 s podpisom Brest-Litovskega miru. Po podpisu pogodbe je ozemlje Ukrajine ostalo zunaj Rusije, vendar je Rusija po koncu vojne in s porazom Nemčije in Avstro-Ogrske preklicala dogovor o miru. Zaradi stalnega menjavanja vpliva nad ukrajinskim ozemljem prebivalstvo ni uspelo vzpostaviti svoje oblasti v državi, kjer bi lahko razvijalo svojo identiteto in državo. Zaradi stalnega vpliva drugih se ljudje niso navadili samostojnosti, kar je vplivalo na kasnejše razmere, saj so bili vedno pod vplivom iz tujine (Istorija Rossijskoj imperii 2015).

Ukrajina si je po začetku oktobrske revolucije začela prizadevati za osamosvojitvev in vzpostavitev svoje države na tem območju. Pri tem je imela velik vpliv tudi oktobrska revolucija, ki je želela svoj vpliv razširiti tudi na ozemlje Ukrajine. Ukrajinska vojna za neodvisnost je trajala od leta 1917 do 1921 in je potekala v več fazah. Na začetku v letu 1917 so oblast prevzeli Ukrajinci s sedežem v Kijevu ter porazili nasprotnike. To ni trajalo dolgo, saj so boljševiki vzpostavili Harkovsko republiko na vzhodu Ukrajine ter počasi s podporo tej republici pridobili oblast v še nekaj delih Ukrajine, vključno s Kijevom. V tem času so nekaj ozemlja zasedli tudi Nemci in Romuni. Po tem je sledila naslednja faza, v kateri so Nemci zasedli večji del ozemlja Ukrajine ter ga obdržali v skladu s podpisanim Brest-Litovskim mirom. Nemcem ni uspelo pridobiti samo nekaj ozemlja na vzhodu države, kjer so ozemlje uspeli zadržati podporniki oktobrske revolucije. V tem času so pod okriljem Nemcev v Kijevu vzpostavili ukrajinsko oblast, ki je bila podrejena Nemcem in z njimi tudi sodelovala, vendar pa se je to kmalu končalo, saj so se Nemci s porazom centralnih sil v 1. svetovni vojni

umaknili iz Ukrajine ter je to ozemlje ponovno padlo pod vpliv boljševikov. Poljaki pa so uspeli pridobiti nekaj ozemlja okoli Lvova, kjer je živel veliko Poljakov, ter ozemlje priključili Poljski. Z Boljševiki se je na ozemlju Ukrajine spopadla tudi francoska vojska, a zaradi pomanjkanja enot in materiala ni uspela spremeniti položaja v Ukrajini in boljševiki so ponovno prevzeli nadzor na večjim delom centralne in vzhodne Ukrajine, razen Krima, kjer je ozemlje obranila bela vojska, ki se je borila proti boljševikom. Spopadi in poskusi za pridobitev svobodnega ozemlja za Ukrajino so se končali s premirjem leta 1921. Tako so Poljaki dobili Galicijo in del Volhinja. Ostalo ozemlje Ukrajine pa je padlo pod ozemlje sovjetske Ukrajine in vpliv boljševikov. Kljub temu pa se vsi prebivalci, ki so živeli na območju sovjetske Ukrajine, z novo oblastjo niso strinjali, zaradi česar je prišlo do nekaj uporov, ki pa so bili zatrti. Nasprotja oblastem so kljub nadzoru nad ozemljem ostala. Tako tudi zaradi tega iz tega obdobja izhajajo nesoglasja med ljudmi, ki so se nadaljevala tudi kasneje in imajo vpliv na današnjo situacijo, saj so nekateri še vedno bolj naklonjeni državam vzhodno od njih, drugi pa zahodnim (Magocsi 1996, 468–548).

Takoj po koncu 1. svetovne vojne so Ukrajinci dobili svojo državo, vendar so jo že leta 1922 priključili Zvezi sovjetskih socialističnih republik. Prebivalstvo Ukrajine je živel predvsem od kmetijstva, ki je bilo zelo pomembno za razvoj države. Po letu 1920 je zaradi ekonomskih težav in potrebe po izboljšanju stanja v državi prišlo do nacionalizacije in lakote v obdobju 1921–1922, ko je umrlo veliko Ukrajincev, a se je gospodarsko stanje po tem izboljšalo in država je bolje zaživela po spremembah. V Ukrajini so se kmalu začele širiti želje po večji svobodi in neodvisnosti, a zaradi možne nadoblasti niso bile izpolnjene. Država se je v tem času razvijala, povečevalo se je prebivalstvo v mestih in število zaposlenih v industriji, kar je vplivalo na razvoj vse države. Kljub temu ljudje s tem niso bili zadovoljni in so želeli več svobode. Zato so sredi tridesetih let preteklega stoletja iz Ukrajine izselili okoli 100.000 družin in povečali kolektivizacijo farm. Temu so se upirali lokalni prebivalci, saj so tako veliko hrane odpeljali v druge dele skupne države, čemur je sledila velika lakota v obdobju 1932–1933, ko je umrlo od šest do osem milijonov ljudi. To se je močno vtisnilo v spomin ukrajinskega naroda in imelo vpliv na veliko kasnejših dogodkov na tem ozemlju. V tem času sta se začela tudi rusifikacija in zmanjševanje ukrajinskega nacionalizma, ki bi lahko vplival na kasnejše upore proti oblasti iz Moskve (Kubicek 2008, 79–96).

Po koncu 1. svetovne vojne je del ozemlja, kjer so živeli Ukrajinci, spadalo tudi pod Poljsko, kjer so imeli ljudje malo več svobode, a so bili omejeni predvsem na ozemlje Galicije, kjer so

živeli. Leta 1921 so imeli enake pravice kot Poljaki. To se je začelo postopoma spreminjati in prihajalo je do vedno večje represije nad ukrajinskim prebivalstvom, saj so Ukrajinci želeli bolj izkazovati svojo nacionalno pripadnost in domoljubje. Tako so jim po letu 1930 začeli zmanjševati število ukrajinskih šol in jih nadomeščati s poljskimi. Poleg tega so jim uničevali pravoslavne cerkve in jih zamenjevali z rimskokatoliškimi. Zato se je veliko ljudi tu bolj povežalo s tem delom in življenjem v tej državi. Leta 1939 so to ozemlje vrnilo Ukrajini in tako ljudi ponovno želeli povezati z Ukrajino (Subtelny 2000, 425–452).

Po koncu 1. svetovne vojne je del Ukrajincev živel tudi v Romuniji, kjer je bil ukrajinski jezik prepovedan in so bili podvrženi asimilaciji, prepovedana sta bila javno združevanje in politično delovanje, zaradi česar je bila njihova kultura zelo zapostavljena. Leta 1940 so tudi ta del Romunije, kjer so živeli Ukrajinci, priključili Ukrajini. Del Ukrajincev je živel tudi na Češkoslovaškem. Na tem ozemlju so živeli najbolj svobodno in imeli največ možnosti za razvoj, kljub temu so imeli češko vodstvo, ki je nadziralo njihovo delovanje. Imeli so možnost šolanja in političnega delovanja ter so se tako dokaj svobodno razvijali do začetka 2. svetovne vojne. Zaradi razdeljenosti ukrajinskega naroda med več držav so se ljudje navežali na različne dele in spoznali različne kulture, kar je kasneje imelo vpliv na razdeljenost naroda, kjer so nekateri bolj povezani z državami vzhodno od Ukrajine, drugi pa z državami na zahodu Ukrajine (Subtelny 2000, 425–452).

Veliko sprememb na ozemlju Ukrajine se je zgodilo po začetku druge svetovne vojne in nemški okupaciji tega ozemlja. Nekateri prebivalci so Nemce pričakali kot osvoboditelje, predvsem v Galiciji in na zahodu države, izpod sovjetske nadoblasti, medtem ko so se jim drugi uprli. V tem času so Nemci dovolili javno delovanje ukrajinskih nacionalistov pod vodstvom Stepana Bandere na ozemlju tako imenovanega osvobojenega ozemlja Ukrajine, zaradi tega je veliko Ukrajincev Nemce slavilo kot osvoboditelje, ki so jim prinesli osvoboditev. Od tod izhaja tudi razdeljenost med vzhodnim in zahodnim prebivalstvom države. Zahodni so bili zaradi večje želje po svoji državi bolj naklonjeni Nemcem, vzhodni pa Rusom, s katerimi so več sodelovali. Veliko Ukrajincev se je prostovoljno ali prisilno pridružilo nemškim enotam pri njihovem delovanju in nasilnem preganjanju nasprotnikov na njihovem ozemlju, s čimer so še povečali nasprotja med Ukrajinci različnih političnih prepričanj. Zatrli so javno združevanje drugače mislečih in kulturno delovanje, šolo so omejili na osnovne razrede in dovolili pravoslavno vero pod nadzorom nove oblasti. Zaradi tega se je pojavilo podtalno delovanje različnih organizacij, ki so delovale proti okupatorju, zaradi česar

je prihajalo do zastraševanja in pobijanja lokalnega prebivalstva, da ti ne bi sodelovali s partizani. Nemško nasilje in okupacija Ukrajine sta trajala do leta 1943, ko je sovjetska vojska pričela osvobajati ozemlje Ukrajine (Subtelny 2000, 453–480).

Po koncu druge svetovne vojne je Ukrajina ostala v okviru Zveze sovjetskih socialističnih republik pod vodstvom Stalina. Po osvoboditvi se je v državi začela obnova porušenih mest in druge infrastrukture in uvedli so petletni načrt proizvodnje. Zaradi vojne je bilo uničenih veliko mest in vasi, ki so jih morali ponovno zgraditi in obnoviti. Obnova tovarn in mest je bila veliko hitrejša od kmetijske obnove, zaradi česar je v obdobju 1946–1947 prišlo do lakote, zaradi katere je umrlo veliko ljudi. Po vojni se je začelo tudi preganjanje kolaborantov in drugih nasprotnikov oblasti ter pošiljanje ljudi v taborišča v Sibiriji in druga območja v skupni državi. Začela sta se tudi rusifikacija in preprečevanje širjenja nacionalizma drugih narodov. Tako je bila tudi ruščina jezik, ki so se ga ljudje obvezno učili v šolah. Leta 1945 bil sklenjen sporazum s Češkoslovaško o priključitvi zakarpatskega območja, kjer so živeli Ukrajinci. S tem so Ukrajini vrnil en del narodnega ozemlja. Leta 1954 je bil polotok Krim iz Ruske republike podeljen Ukrajini ob 300. obletnici združitve Ukrajine z Ruskim imperijem. V Ukrajini je bilo tudi pomembno središče vojaške in visoko-tehnološke industrije skupne države. Tu je živelo veliko strokovnjakov za različna področja, ki so prišli iz različnih delov skupne države. Ukrajina je bila razvita država in je imela pomemben prispevek v gospodarstvu Sovjetske zveze. Ukrajina je postala neodvisna leta 1991 in se začela soočati s krizo, ki je sledila zaradi sprememb v gospodarstvu in družbi (Subtelny 2000, 481–537).

Po neodvisnosti Ukrajine so ljudje pričakovali hitre spremembe in izboljšanje stanja v državi, a se to ni zgodilo. Gospodarska kriza se je povečevala in država je zašla v veliko krizo ter pomanjkanje, poleg tega so imeli še težave z inflacijo. Zaradi nezadovoljstva ljudi je prihajalo do številnih stavk in protestov, s katerimi so ljudje želeli spremeniti stanje v državi. Kljub različnim reformam se je stanje počasi izboljševalo, nezaposlenost v državi pa se je še povečevala ter šele po letu 1994 začela postopoma padati po radikalnih reformah in privatizaciji ter izboljšanju razmer za nova vlaganja. Ljudje pa vseeno niso bili zadovoljni s spremembami in z delnim izboljšanjem stanja. Nekateri so si želeli bolj odprte države in večjo povezavo z zahodnimi državami. V drugem krogu predsedniških volitev leta 2004 je največ glasov dobil Viktor Janukovič, vendar večina prebivalcev zahodnega dela Ukrajine s tem ni bila zadovoljna in so izvedli oranžno revolucijo, po kateri je vrhovno sodišče razveljavilo predsedniške volitve. Tako je v tretjem krogu po protestih na oblast prišel zahodno usmerjeni

Viktor Juščenko. Zaradi različnih manipulacij v državi se je prebivalstvo države začelo bolj deliti na tiste, ki so podpirali večje povezovanje z zahodnimi državami, in tiste, ki so želeli več povezovanja z vzhodnimi državami. Kandidata, med katerima so volivci lahko izbirali, sta se namreč ločila v tem, da je želel Juščenko več pozornosti nameniti povezovanju z Evropsko unijo, Janukovič pa povezovanju z Rusko federacijo. V času predsedniškega mandata Juščenka se je v državi pojavila finančna kriza in tudi rusko-ukrajinska plinska kriza zaradi neplačevanja plina, ki je vplivala tudi na nezadovoljstvo ljudi v državi. V tem času je Ukrajina začela bolj sodelovati z Evropsko unijo in se bolj povezovati z zahodnimi državami, pri tem pa je želela zmanjšati sodelovanje z Rusko federacijo, kljub temu da sta ti dve državi na večjih področjih močno povezani. Po izteku mandata Juščenka leta 2010 je po volitvah na oblast prišel njegov nasprotnik Viktor Janukovič (Kubicek 2008, 141–181).

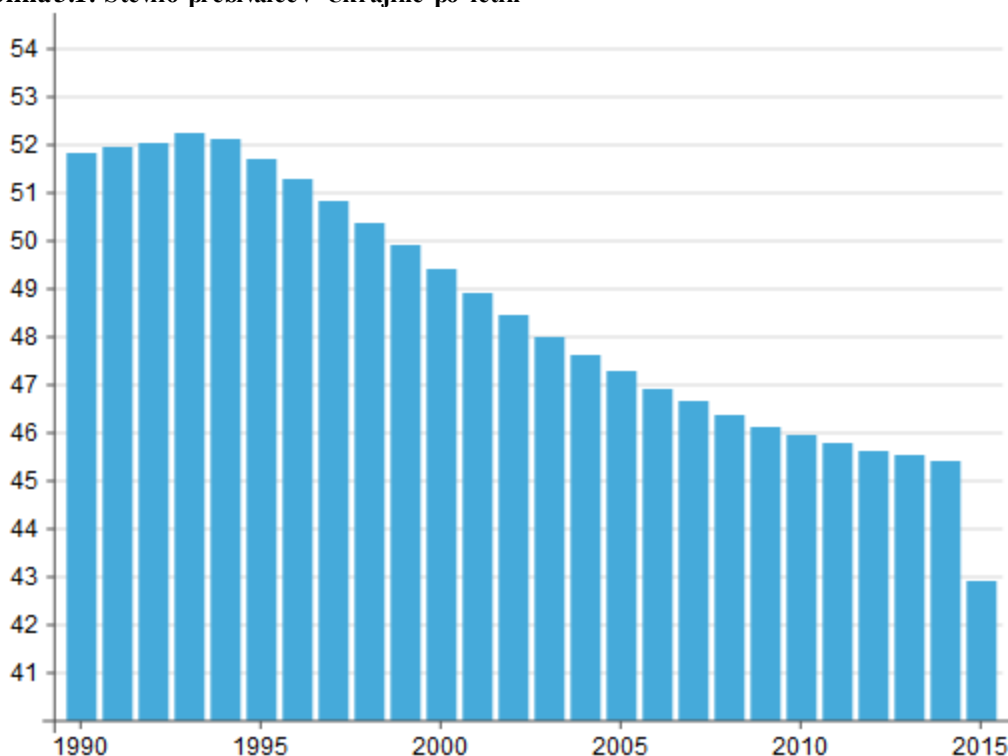
Po prihodu Viktorja Janukoviča na oblast je ta začel bolj sodelovati z Rusko federacijo in manj z Evropsko unijo, poleg tega je Ukrajina leta 2010 opustila cilj vključitve v NATO in s tem še dodatno izboljšala odnose z Rusko federacijo. Nova kriza v Ukrajini pa se je začela po tem, ko je Ukrajina preklicala podpis pridružitvenega sporazuma z Evropsko unijo in prostotrgovinskega sporazuma ter se namesto tega raje osredotočila na dodatno povezovanje z Rusko federacijo. Zaradi tega so se proti koncu leta 2013 začeli protesti proti tej odločitvi, ki so jih podpirali predvsem prebivalci zahodne Ukrajine in so jih poimenovali evromajdan. Pri tem so bili zelo pomembni tudi mediji, ki so s svojim poročanjem oblikovali javno mnenje ljudi. Vpliv preteklosti sega na vsa področja, vključno s političnim, saj so zaradi stalnega nadzora, ki je bil prisoten že v preteklosti in je deloval predvsem iz tujine, ljudje navajeni na nadzor in so spremembe zelo dolgotrajne. Zaradi tega se bo vpliv drugih na delovanje države in življenja ljudi verjetno nadaljeval tudi v prihodnosti in se bo kljub željam prebivalstva spreminjal počasi (Mearsheimer 2014).

3.2 DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI OBMOČJA

Demografski podatki so podatki o prebivalstvu v neki državi. Vključujejo osnovne značilnosti o državi, koliko je prebivalcev, kakšne veroizpovedi so, kakšne narodnosti so itd.. Ukrajina je demografsko zelo mešana, saj so se njene meje v preteklosti velikokrat premikale in je v njej po premiku meja ostalo veliko različnih narodov. V njej živi 9 narodov, ki so zaradi različnih vzrokov ostali na ozemlju današnje Ukrajine, poleg njih pa je v državi tudi nekaj drugih

narodov. V Ukrajini naj bi po oceni iz leta 2015 živel 42.789.472 ljudi. Tako je Ukrajina na 32. mestu na svetu po številu prebivalcev, vendar pa se število prebivalcev vsako leto zmanjšuje. Prebivalstvo v državi se je od leta 1994 naprej začelo zmanjševati, saj se je v državi po razpadu Sovjetske zveze začel zmanjševati življenjski standard ljudi. Zaradi slabih življenjskih pogojev v državi se je začela zmanjševati tudi rodnost in povečevati izseljevanje prebivalstva. V državi je leta 2014 ocenjena negativna rast prebivalca, približno $-0,64\%$. Tako stanje je verjetno posledica slabših življenjskih razmer, kot so bile v preteklosti, saj se je od osamosvojitve Ukrajine število prebivalstva začelo vztrajno zmanjševati. Povprečno je na žensko rojenih 1,4 otroka, zaradi česar je v državi vedno več starejši prebivalcev in manj mladih (The world factbook 2014).

Slika 3.1: Število prebivalcev Ukrajine po letih

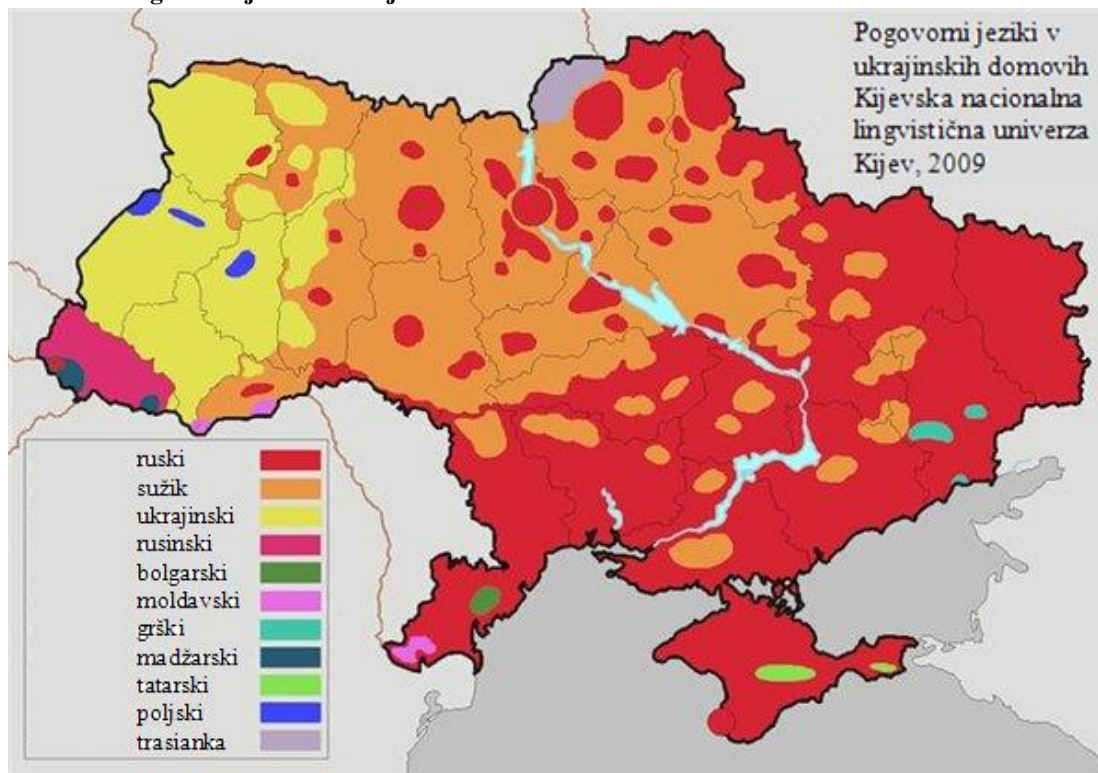

Vir: Državna služba statistiki Ukraini (2016).

V letu 2015 se je prebivalstvo zaradi rusko-ukrajinske krize in vojne v državi še dodatno zmanjšalo. Na zmanjšanje prebivalstva je imelo velik vpliv predvsem izseljevanje ljudi zaradi vojne, zaradi katere jih je veliko tudi umrlo, poleg tega se je v obdobju krize dodatno zmanjšala še rodnost. Kriza je povzročila velik upad prebivalstva, saj se je prebivalstvo v enem letu zmanjšalo za $5,5\%$, kar je 2.497.400 prebivalcev. Kriza je imela velik vpliv na zmanjšanje prebivalstva, saj se je prebivalstvo pred krizo zmanjševalo veliko počasneje kot po

začetku krize. Glavni vzrok za zmanjševanje rodnosti in izseljevanje prebivalstva pa so slabe življenjske razmere v državi, ki so se po začetku krize in vojne še dodatno poslabšale. Zaradi nestabilnega okolja in sprememb v državi se zmanjšujejo tudi kakovost življenja in možnosti za ustvarjanje družine (Državna služba statistiki Ukraini 2016).

Slika 3.2: Pogovorni jeziki v ukrajinskih domovih

Vir: Eurasian Geopolitics (2016).

Iz zgornje sheme je razvidno, da se v Ukrajini uporablja veliko različnih jezikov. Prevladujejo pa predvsem ruski, ukrajinski in suržik, ki je mešanica med ruskim in ukrajinskim jezikom. Iz zgornje sheme je razvidno, da se ruski jezik uporablja predvsem v jugovzhodnem delu države. Ta je zaradi jezika bolj povezan z Rusko federacijo, suržik se uporablja predvsem v osrednjem delu, na zahodu Ukrajine pa prevladuje ukrajinski jezik. Poleg teh najbolj prevladujočih jezikov pa se v Ukrajini pojavljajo tudi drugi jeziki manjšin, ki živijo v Ukrajini. V Ukrajini je uradni jezik ukrajinščina, vendar pa se uporablja tudi ruski jezik in nekaj drugih manj pogostih jezikov (Eurasian Geopolitics 2016).

Večina prebivalstva je kristjanov. Večina teh je ortodoksnih kristjanov, približno 72 %, vendar pa se ti delijo na tiste, ki spadajo pod kijevsko ali moskovsko patriarhijo, saj se jih veliko čuti bolj povezanih z Rusko federacijo kot z Ukrajino, kjer živijo. Približno 14 %

prebivalstva pripada ukrajinsko-grški katoliški cerkvi. Nekaj je še protestantov, rimokatoličanov, muslimanov, judov in drugih. Tako je delno tudi verska sestava pripomogla k poglobljanju spora, saj izmed ortodoksnih kristjanov približno polovica ljudi spada pod kijevsko patriarhijo, polovica pa pod moskovsko (The world factbook 2014).

Največ prebivalcev je starih od 25 do 54 let, približno 45 %. Prebivalcev, starejših od 65 let, je približno 15,6 %. Prebivalcev v starosti od 0 do 14 let je približno 14 %. Nekaj manj je prebivalcev, starih od 15 do 24 (11,5 %). Prebivalcev, starih od 55 do 64 let, je 13,6 %. Povprečna starost prebivalca je 40,6 leta. Po podatkih iz leta 2011 naj bi bilo približno 68,9 % urbanega prebivalstva. Pričakovana življenjska doba je 69,14 leta, za moške približno 63,78 leta in 74,86 leta za ženske po oceni iz leta 2014. Približno 99,7 % prebivalstva, starega nad 15 let, je pismenega. V državi je približno 8 % brezposelnih po oceni iz leta 2014 (The world factbook 2014).

4 KRIZA V UKRAJINI

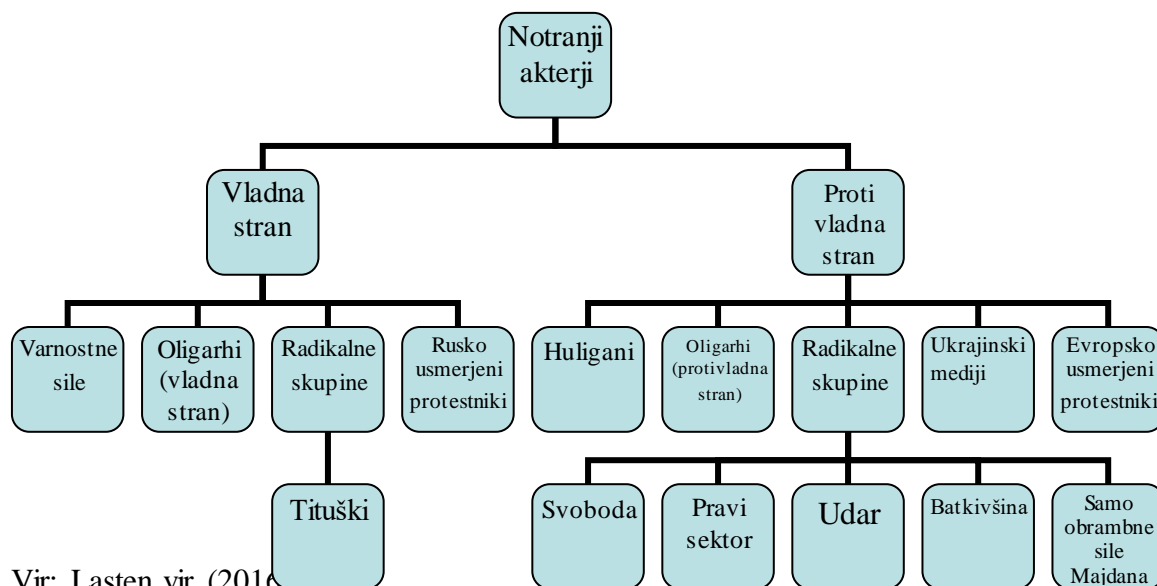
4.1 ZAČETEK KRIZE

Protesti v Ukrajini so se začeli po zavrnitvi podpisa trgovinskega sodelovanja z Evropsko unijo, kar so mediji predstavili kot odmik Ukrajine od sodelovanja z Evropsko unijo. Zaradi tega so se predvsem na zahodu Ukrajine in v Kijevu začeli protesti proti prekinitvi podpisa. 21. novembra 2013 so se začeli protesti v Kijevu. Prekinitve pogajanj o pridružitvi trgovinskemu sodelovanju z Evropsko unijo je bil glavni vzrok za začetek množičnih protestov v Ukrajini. Mirni protesti so prerasli v nasilne, kjer so se protivladni protestniki začeli spopadati s policisti. Protestniki so prav tako poskušali zasesti vladne zgradbe. Po pregledanih posnetkih varnostnih kamer v mestu naj bi nasilni protestniki prvi začeli uporabljati solzivec, kamenje in druge nevarne predmete za napadanje policistov, ki so varovali vladne in druge javne objekte v mestu. Na začetku nemirov je bilo tako poškodovanih veliko protestnikov in tudi policistov. Večji in bolj nasilni protesti so se začeli po tem, ko so mediji poročali o tem, da je predsednik Viktor Janukovič resnično odložil podpis dogovora z Evropsko unijo in začel bolj sodelovati z Rusko federacijo (Likhachev 2015).

Kriza se je začela predvsem zaradi prekinitve procesa podpisovanja sporazuma o prostotrgovinskem območju med Evropsko unijo in Ukrajino. To bi Ukrajini prineslo več sodelovanja z Evropsko unijo, s katero je do sedaj manj sodelovala, vendar bi po drugi strani verjetno zmanjšalo sodelovanje z Rusko federacijo. Zaradi tega je Ruska federacija poskušala prestaviti podpis tega sporazuma in dodatno okrepiti sodelovanje z Ukrajino, saj bi drugače izgubila del gospodarske izmenjave z njo. Podpis sporazuma bi lahko škodoval tudi ukrajinskemu gospodarstvu, saj bi v Ukrajino lahko prišlo veliko cenejših izdelkov iz Evropske unije, od tam pa v Rusko federacijo. To naj bi bil uraden razlog, saj naj bi bilo mogoče kljub prostotrgovinskemu sporazumu še vedno odločati, kateri izdelki bodo lahko prišli v državo in po kakšnih cenah, ter tako tudi preprečiti porast cenejših izdelkov iz drugih držav. Podpis tega sporazuma bi tako lahko imel negativne posledice na ukrajinsko gospodarstvo in razvoj domačega kapitala (Strazds in Grennes 2013).

4.2 VPLIV NOTRANJNH AKTERJEV NA KRIZO

Slika 4.1: Notranji akterji

Vir: Lasten vir (2016)

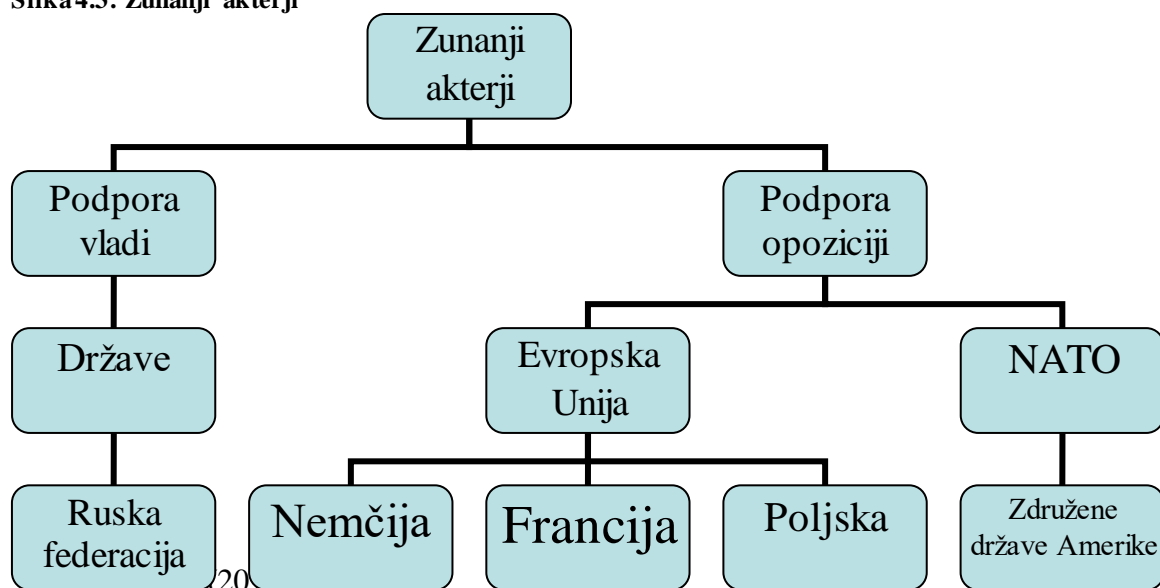
Za začetek krize in protestov so bili najpomembnejši prebivalci v državi, ki so želeli nekaj spremeniti. Država je zaradi zgodovinskega ozadja postala razdeljena na vzhodni in zahodni del. Večina prebivalcev na zahodu se je pridružila protivladnim protestom, na vzhodu pa so bili proti tem protestom, saj so se bolj strinjali s tedanjo oblastjo. Na strani vlade so bili tudi policisti in druge državne strukture, ki so se zavzemale za zaščito javnega reda in miru.

Protesti so se začeli po vsej državi, največ ljudi pa se je zbralo v Kijevu, kamor so prišli ljudje iz vse države. Poleg prebivalcev so v protestih sodelovali tudi huligani iz različnih delov države, ki so se večinoma postavili na stran protivladnih protestov in večinoma niso dobili podpore političnih strank. Politične stranke namreč pogosto uporabljajo huligane za doseganje svojih ciljev v družbi. Pomemben delež so prispevali tudi oligarhom, ki so pomagali na obeh straneh s financiranjem protestnikov. Velik vpliv na notranje akterje so imeli tudi ukrajinski mediji, med katerimi je večina komercialnih in so v lasti oligarhov. Zato je bilo veliko novic posredovanih v javnost načrtno z namenom spodbuditi protivladne proteste. Veliko ljudi je imelo drugačen pogled na protest, kot bi ga imeli, če bi dobili bolj točne podatke o tem, kaj se je dogajalo na ulicah mest. Velikokrat so namreč priredili oziroma dodali kakšne informacije, da so z novicami lahko bolj podprli protestnike in tako vplivali tudi na moralo ljudi (Oleksander 2014).

Pomemben notranji akter so bile tudi različne radikalno usmerjene skupine, največ jih je bilo na strani opozicije. Na vladni strani so bili tituški, vendar ti niso prinesli velikih sprememb pri protestih, saj je bilo več opozicijskih skupin. Nekaj radikalno desno usmerjenih skupin pa je bilo na strani opozicije. Te so se začele bolj organizirati kmalu po začetku množičnih protestov v Kijevu in so organizirano napadali policiste. Skrajno desničarske skupine so bile v Ukrajini prisotne že prej, vendar pa so po začetku teh protestov dobile več podpore in se razširile. Med temi skupinami je bila najbolj radikalna skupina Pravi sektor, ki jo je ustanovil Dmitro Jaroš, ki je bil kasneje izvoljen za poslanca ukrajinskega parlamenta. Zaradi sodelovanja v vojni v vzhodni Ukrajini pa je bil kasneje dodan na Interpolov mednarodni seznam iskanih oseb. Ta skupina je svoje zahteve poskušala doseči z različnimi nasilnimi sredstvi. Poleg te so se oblikovale še druge: Udar, ki jo je vodil Vitalij Kličko, Batkivšina, ki jo je vodil Arsenij Jacenjuk, in Svoboda z Olegom Tjagnibokom na čelu. Oblikovali pa so tudi Samoobrambne sile Majdana, ki so bile postavljene na barikade po Kijevu. Te sile so skrbele za red okoli teh barikad in poskušale ohranjati nadzor na teh delih mesta. To pa je zelo upočasnilo promet na teh mestih, s čimer je bilo veliko ljudi nezadovoljnih, saj jim je to oteževalo njihovo vsakdanje življenje. Skupine so tako želele doseči cilje, vendar pa so nekatere spodbujale več nasilja kot druge. Skupine so bile pomembnejši notranji akterji, ki so pripomogli k temu, da so se protesti razvili v nasilne. Bile so namreč organizirane in organizirano napadale varnostne sile z različnimi sredstvi, pri čemer jih je bilo veliko poškodovanih in nekaj tudi mrtvih. Brez teh skupin se protesti verjetno ne bi končali z zmago opozicije in na tak način, kot so se. Prisotne so namreč bile pri skoraj vseh napadih na varnostne sile in imele tudi veliko zaščitnih sredstev ter orožja (Iwański 2014).

4.3 VPLIV ZUNANJIH AKTERJEV NA KRIZO

Slika 4.3: Zunanji akterji

Za uspešne spremembe v neki državi je pomembna notranja in zunanja podpora, saj imajo spremembe tako največ možnosti za uspeh. Po besedah kanadskega profesorja Michela Chossudovskega so zunanji akterji, ki so pripomogli k nastanku krize, Združene države Amerike in Evropska unija. Združene države Amerike naj bi Ukrajini namenile okoli 5 milijonov dolarjev za doseg sprememb v državi po koncu oranžne revolucije. Poleg tega naj bi nudili tudi pomoč obveščevalnih služb in prek diplomacije, kjer je sodelovala tudi Evropska unija zaradi želje zahodnih držav po destabilizaciji območja okoli Ruske federacije in sprožiti geopolitično bitko med Rusko federacijo in zahodnimi državami. Zato so v Ukrajini podprli desne ekstremistične skupine. Poleg tega so že leta 1999 ustvarili organizacijo za demokracijo in ekonomski razvoj med Azerbajdžanom, Gruzijo, Moldavijo, Ukrajino in Uzbekistanom. Taj naj bi bila usmerjena proti Ruski federaciji in v integracijo teh držav v NATO in evropski prostor. Mediji so nekajkrat tudi namerno izpustili nekatere informacije. Po besedah kanadskega profesorja New York Times in The Washington Post nista omenjala neonacistov v zvezi s protesti v Ukrajini, s čimer sta pri poročanju izpustila pomembno informacijo, s katero bi javnost verjetno drugače sprejela novice (Chossudovsky 2014).

Zunanji akterji so vplivali na poglobljanje krize tudi z uvedbo različnih sankcij, ki so bile usmerjene predvsem proti Ruski federaciji in so jih uvedli v letu 2014. Združene države Amerike in Evropska unija so s sankcijami želele vplivati predvsem na zmanjšanje moči Ruske federacije ter njeno gospodarsko delovanje, zaradi protiukrepev so se gospodarske težave pojavile na obeh straneh. Sankcije niso pripomogle k reševanju krize, saj so jo te še bolj zaostrole (European Union newsroom 2015).

Začetek krize v Ukrajini ima vpliv tudi na dobavo ruskega plina čez ozemlje Ukrajine v Evropo. Zaradi številnih preteklih sporov med državama v zvezi s plinom ima tudi ta kriza posledice v zmanjšanem pretoku plina skozi Ukrajino zaradi nestabilnega okolja v državi. Zaradi spremembe oblasti v Ukrajini se je državi zmanjšal tudi popust pri prodaji plina, s čimer pa Ukrajina ni bila zadovoljna, kar je vplivalo tudi na širše okolje. Pri tem so škodo utrpeli tudi države, ki dobivajo plin iz plinovodov, ki potekajo prek ukrajinskega ozemlja. Kljub temu pa je bilo zaradi preteklih sporov na tem področju mogoče pričakovati nesporazume tudi v prihodnje (Pirani in drugi 2014).

Zunanji akterji, ki so najbolj vplivali na krizo, so Ruska federacija, Evropska unija in Združene države Amerike. Ruska federacija je poskušala dobre odnose z Ukrajino ohraniti po razpadu Sovjetske zveze. Na polotoku Krimu je imela namreč nameščeno črnomoško floto, ki ji je Ukrajina dovolila začasno pogodbeno namestitev v vojaški bazi na polotoku, v zameno za katero je Ukrajina dobila popust pri nakupu zemeljskega plina. Odnosi med državama so se prvič začeli poslabševati po oranžni revoluciji leta 2004. Po letu 2010 so se začeli odnosi ponovno izboljševati, saj je postal predsednik države Viktor Janukovič in Ukrajina se je ponovno začela bolj povezovati z Rusko federacijo. V tem obdobju so podaljšali pogodbo za naslednjih 25 namestitve črnomoške flote v Sevastopolu ter 30 % popust na nakup plina za Ukrajino. V letu 2010 je ukrajinski parlament zavrnil nadaljnje sodelovanje z zvezo NATO. Ruska federacija je začela s povezovanjem nekdanjih držav Sovjetske zveze v prostotrgovinsko območje, v katero je želela vključiti tudi Ukrajino, ki pa je bila že v fazi pogajanj z Evropsko unijo o priključitvi k prostotrgovinskemu sporazumu. Pred podpisom sporazuma z Evropsko unijo je predsednik države od Evropske unije zahteval 27 milijonov dolarjev pomoči, vendar jih ni dobil. Ruska federacija pa mu je ponudila 15 milijonov dolarjev pomoči in dodatno znižanje cene plina s 400 na 268 dolarjev, zaradi česar je predsednik odstopil od sodelovanja z Evropsko unijo (Rutland 2015, 129–140).

Združene države Amerike so po razpadu Sovjetske zveze tako kot drugim sosednjim državam tudi Ukrajini ponudile članstvo v NATU. Ukrajina je bila nekaj časa zainteresirana za članstvo, vendar pa je zanimanje po letu 2010 popolnoma izginilo. Ukrajini so pri demokratizaciji namenile 5 milijonov dolarjev pomoči. Poleg tega je nekaj ameriških politikov odkrito podprlo opozicijo v Kijevu, prišli pa so tudi na proteste, s čimer so pokazali svojo podporo za večje povezovanje z zahodnimi državami (Rutland 2015, 129–140). S pomočjo medijev so po svetu posredovali informacije, da je Ruska federacija kriva za začetek krize v Ukrajini. Pri tem pa niso poudarjali, da je njihov glavni cilj pripeljati Ukrajino do večjega sodelovanja z Evropsko Unijo in NATOM. Poleg tega so poskušali spodbuditi tudi nasprotovanje vplivu Vladimirja Putina na Ukrajino. S tem so posredno pomagali tudi pri prihodu nove oblasti v Ukrajino, saj je po protestih na oblast prišla nova vlada, ki je bila bolj naklonjena sodelovanju z Evropsko unijo. Združene države Amerike so po prihodu nove vlade na oblast to v kratkem času povabile na obisk v Washington (Pfaff 2014).

Evropska unija je po razpadu Sovjetske zveze začela bolj sodelovati z državami na vzhodu Evrope v zvezi z njihovo pridružitvijo Evropski uniji. Povezovanje z Ukrajino pa se ni začelo hitro. V letu 2008 so se začela pogajanja o pridružitvi Ukrajine prostotrgovinski uniji, ki pa so se v letu 2010 po prihodu Viktorja Janukoviča ustavila. Ponovno so se začela v letu 2013, vendar pa jih je predsednik države kmalu preklical in se usmeril v sodelovanje z Rusko federacijo. Zaradi razdeljenosti države na tiste del, ki si želi več sodelovanja z EU, in tiste, ki si želijo več sodelovanja z Rusko federacijo, je v državi prišlo do nasprotja. Zaradi tega je bil podpis tega dogovora preklican, kar je sprožilo veliko nesoglasje pri tistih, ki so želeli več sodelovanja z EU. S tem so se začeli prvi protesti. Podpis tega dokumenta je za ljudi pomenil večje sodelovanje z zahodno Evropo in izboljšanje stanja v državi. Zaradi tega so si s protesti začeli prizadevati za vzpostavitev evropskih vrednot v državi in večjo stabilnost. Pri tem so jih podprli tudi nekateri evropski politiki. Posledica večjega sodelovanja Viktorja Janukoviča z Rusko federacijo je bila prekinitve bilateralnega sodelovanja med Rusko federacijo in Evropsko unijo, poleg tega so bile proti Ruski federaciji uvedene tudi ekonomske sankcije. Države, ki so bile najbolj vpletene v krizo, so Nemčija, Francija in Poljska. Evropska unija je prenehala poslovati tudi z nekaj večjimi ruskimi državnimi podjetji in bankami, to pa je povzročilo veliko škode na obeh straneh (European Union newsroom 2015).

5 POROČANJE MEDIJEV

Poročanje medijev o različnih dogodkih je v današnjem času vsakdanje, vendar ti običajno poskušajo predstaviti dogodke tako, da bi bili ti najbolj zanimivi za občinstvo, tudi če zato izmed vsega dogajanja izberejo samo nekaj zanimivih minut dogodka, kar lahko velikokrat spremeni njegov pomen. S tem lahko spremenijo osnovno informacijo nekega dogodka ter ga prikažejo drugače, kot se je dejansko zgodil, in v javnosti sprožijo želeni odziv.

O medijih je bilo napisanega že veliko. O teoriji medijev je veliko napisal Noam Chomsky, ki je obravnaval množične medije in njihov vpliv v družbi. V svojih teorijah je obravnaval vpliv množičnih medijev na prebivalstvo v demokratičnih državah. Obravnaval je predvsem vpliv ameriških medijev, ki delujejo v korist države in jih ta uporablja za propagandne namene, s čimer dosega svoje cilje. S pomočjo množičnih medijev država informira prebivalstvo ter s pomočjo posredovanih informacij ustvari mnenje o dogodku, kot ji v dani situaciji koristi. Pri poročanju je tudi pomembno ustvarjanje strahu, saj je z ljudmi lažje upravljati, ko so prestrašeni. V strahu jih je tudi lažje usmeriti v želeno smer, s čimer lahko podprejo njihovo politiko, ker naj bi država vedela, kaj je dobro za ljudi. Množični mediji pa nimajo vpliva na ljudi, ki jih ne spremljajo, tako je bila pri tem pomembna izolacija ljudi, ki jih je ločila drug od drugega in preprečila širjenje informacij o dogodkih med njimi. Posamezni ljudje pa brez združevanja nimajo veliko možnosti za spremembe v državi, zaradi česar je državi v interesu ljudi individualizirati ter jih usmerjati s pomočjo množičnih medijev. Z novo tehnologijo ter razvojem interneta in družabnih omrežij je klasična propaganda izgubila vpliv, kot ga je imela pred tem. S hitrejšim pretokom informacij so se začeli spreminjati tudi propaganda in množični mediji, saj sta hiter pretok in posredovanje informacij ključnega pomena pri ustvarjanju javnega mnenja. Množični mediji so pomembni pri posredovanju informacij ljudem, vendar se je treba zavedati, da ti lahko posredujejo samo nekatere informacije, ki so koristne za stran, na kateri so. Chomsky s teorijami pojasnjuje delovanje medijev in njihovo vlogo v državi, pri čemer poskuša pojasniti, naj kaj moramo biti pozorni pri množičnih medijih in njihovem poročanju (Griffith 2012).

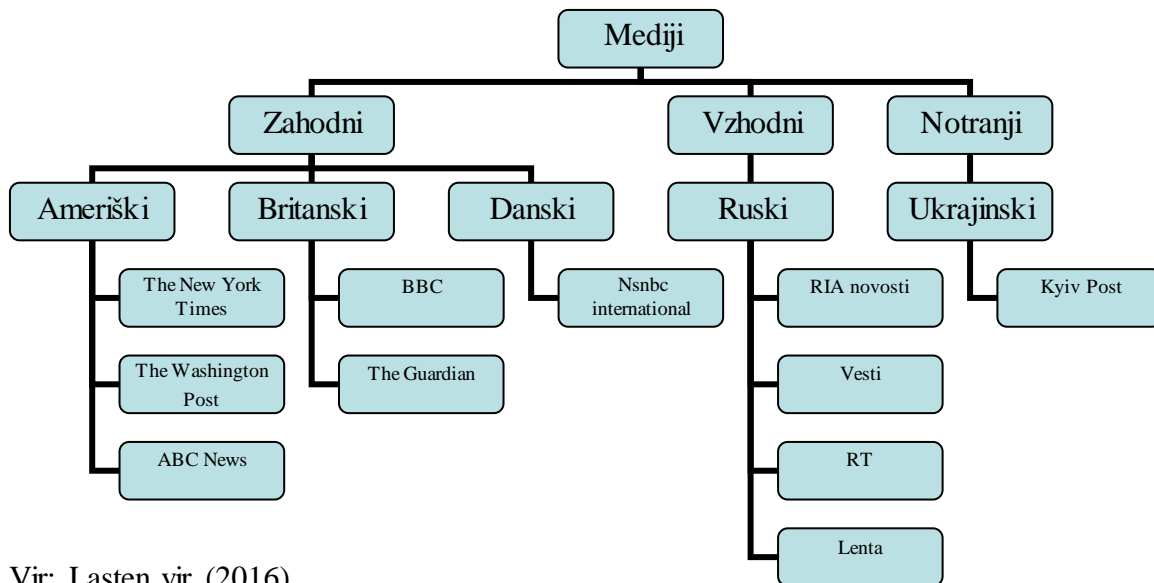
To se je zgodilo tudi v ukrajinski krizi. Vsi mediji so se osredotočili predvsem na dejstva, ki bi podprla njihovo politiko, in poskušali pridobiti javnost v svojih državah za opravičilo ciljev v Ukrajini. Mediji so o dogodkih poročali pristransko, vendar so bile pri poročanju nekatere novice bolj objektivne, druge pa manj. Ruski mediji so se osredotočili predvsem na neofašistične protestnike, ki so organizirano napadali policiste in poskušali prevzeti oblast v državi ter oblikovali tudi nekaj političnih strank. Zahodni mediji pa so se osredotočili

predvsem na prevalitev krivde za vse dogodke na Rusko federacijo in prikazovali proteste kot pravične ter pri tem poudarjali predvsem policijsko nasilje nad protestniki in izpuščali nasilje protestnikov nad policisti, ki je bilo velikokrat večje. Za vse dogodke so obdolžili vladno stran, še preden bi bile izpeljane objektivne preiskave in upoštevana vsa dejstva. Uradne preiskave pa so bile zaključene šele po prihodu nove vlade, ki je tako imela možnost vplivati nanje in vse prirediti v svojo korist. Zaradi zavedanja o pomanjkljivem poročanju o dogodkih so si nekateri prizadevali popraviti napake in predstaviti bolj jasno stanje v Ukrajini, ampak je kljub temu večina medijev na zahodu še vedno poročala enostransko in pri tem izpustila nekatere informacije.

Kljub različnim načinom poročanja je popolna objektivnost skoraj nemogoča, saj vedno nekaj vpliva na tistega, ki poroča o nečem, objektivna so lahko samo dejstva, ki jih podajajo poročevalci, a je tudi pri teh lahko težava v tem, da je do nekaterih dejstev lažje priti, do drugih pa težje. V procesu posredovanja informacij se te lahko tudi izgubijo ali pa izpustijo ter se lahko spremeni pomen nekega dogodka. Resnice torej običajno ni enostavno najti med vsemi poročili, ki so na voljo. Usmerjenost medijev na dogodke v bližini Ruske federacije je običajno negativna. Želeli so jo prikazati kot odgovorno za dogodke v negativnem pogledu, kljub temu pri podobnih dogodkih, ki so jih spodbudili zahodni akterji, to poskušajo prikazati kot rešitelja. Zahodni mediji so poskusili prikazati priznanje Abhazije in Južne Osetije, kjer je sodelovala Ruska federacija, kot neupravičeno. Na drugi strani pa so podprli priznanje Kosova, kjer gre za podoben primer, vendar ga je veliko zahodnih držav priznalo. V tem se kaže, da zahodni mediji poskušajo podpreti delovanje svojih držav in nasprotovati drugim, ki z njimi ne sodelujejo. Poleg tega opozarjajo na kršenje človekovih pravic po svetu in v Ruski federaciji, pri tem pa pozabljajo na kršenje človekovih pravic, ki se dogajajo pri njih in jih dopuščajo, kot na primer v zaporu v zalivu Guantanamo. Vsi množični mediji ne glede na to, ali so zahodni ali pa ruski, tako verjetno niso objektivni in se verjetno podrejujejo vplivom politik svojih držav. S tem v državah poročajo na način, da se ustvari tako javno mnenje, ki podpira dejanja vodilnih in ti lahko izvajajo razne ukrepe proti drugim, prebivalstvo pa jih vsaj na začetku, dokler iz drugih virov ne dobijo drugačnih informacij, podpira pri njihovih dejanjih. Mediji imajo torej velik vpliv, saj obveščajo večino prebivalstva o različnih dogodkih in posredujejo različne informacije javnosti (Abdullaev 2014).

5.1 POROČANJE MEDIJEV O DOGODKIH

Slika 5.1: Uporabljeni mediji

Vir: Lasten vir (2016).

Zahodni mediji so o dogodkih v Ukrajini poročali različno. Protestnike, ki so si prizadevali za večje sodelovanje z zahodom in so v Kijevu in drugje po državi zasedali zgradbe državnih institucij, so označevali za demokratične protestnike in so jih poskušali prikazati v pozitivnem smislu ter kot tiste, ki se borijo proti sistemu, ki jim omejuje svobodo. Protestnike na vzhodu, ki so želeli pokazati nestrinjanje z zahodno usmerjenimi protestniki, so pri zasedanju zgradbe državnih institucij označevali za vandale in fanatike¹. Tako so pokazali nov pomen fraze dvojna merila, saj so za podobna dejanja protestnikov ene označili za bolj pozitivne kot druge, kljub temu da so oboji izrazili svoje nestrinjanje z dogajanjem v državi². BBC je tako večkrat poročal bolj v prid zahodno usmerjenih protestnikov ter s tem zmanjševal pomen protestnikov, ki so si prizadevali za ohranitev tedanje oblasti. Poleg tega so mediji zahodno usmerjene protestnike označevali za bolj pozitivne, kljub temu da so bili bolj nasilni do policistov in z njimi niso sodelovali, provladno usmerjeni protestniki so bili bolj negativno označeni, kljub temu da so bili manjkrat nasilni do policistov in so z njimi velikokrat sodelovali. Zahodni mediji so protivladne protestnike poskusili prikazati kot bolj pozitivne od provladnih, kljub temu da sta si obe strani prizadevali za bolj kakovostno življenje in več svobode. Zahodni mediji so s tem na različnih primerih, ki so se zgodili med protesti v

¹ »When, six months ago, western Ukrainians were camping out in squares in Kiev, protesting against the then president of Ukraine, Victor Yanukovich, and occupying government buildings, they were hailed by the Western media as revolutionaries, democrats, 1989-style heroes taking a stand for liberty and decency. But when eastern Ukrainians have done likewise, setting up protest camps in Odessa and elsewhere to signal their disdain for the new government in Kiev, or marching to government buildings and sometimes storming them, they've found themselves denounced by Western observers as 'rabble-rousers', 'hysterics', 'fanatics', 'vandals'« (O'Neill 2014).

² »The Western coverage of Ukraine has given new meaning to the phrase double standards; it has taken the 'journalism of attachment' – the fashion among Western observers for childishly painting foreign conflicts as simplistic clashes between the pure and the wicked – to a new low« (O'Neill 2014).

Ukrajini, poskušali prikazati zahodno usmerjene Ukrajince kot tiste, ki se borijo za nekaj pozitivnega, in njihove nasprotnike za nasprotnike Ukrajine, ki jo želijo oslabiti, kljub temu da si želijo pridobiti samo več svobode za vsakodnevno življenje³. Zahodni mediji so tudi poudarjali, da je veliko ruskih medijev podvrženih državni cenzuri, in s tem želeli spodobiti njihovo kredibilnost ter ljudem sporočiti, naj njihovih informacij ne sprejemajo. Pri tem pozabljajo, da tudi sami delujejo v okviru svojih držav in velikokrat poročajo v skladu z delovanjem svojih držav ter tako v množične medije ne pridejo informacije, ki bi resno nasprotovale lastnim državam oziroma odkrivala njihove večje napake. Zaradi omenjenega bi se morali resno vprašati, kakšno objektivnost imajo oni, ali si drugačnega načina delovanja kot takega, kjer delujejo v skladu s svojo državo, verjetno ne dopuščajo in v njej ne vidijo pomanjkljivosti ter napak. Pri poročanju o različnih nasprotovanjih držav in njihovih pomanjkljivosti namreč ne postavijo na stran protestnikov in o njih poročajo manj zanimivo, kot se je to dogajalo pri zahodnih ukrajinskih protestnikih (O'Neill 2014).

Različno poročanje medijev o dogodkih, ki so se zgodili v rusko-ukrajinski krizi, bom poskušal prikazati na primerih nekaterih bolj zanimivih dogodkov. O nekaterih so mediji poročali krajši čas, medtem ko so drugim namenili več časa in poskušali o njih poročati večkrat, tudi po tem, ko jih je bilo že konec. Tako bom pri vsakem od dogodkov najprej poskušal napisati, kaj se je zgodilo. Po tem bom poskušal ugotoviti, kako so o tem poročali nekateri zahodni mediji, med katerimi bom izbral medije predvsem iz zahodne Evrope ter Združenih držav Amerike. Z druge strani pa bom poskušal ugotoviti tudi, kako so poročali nekateri mediji iz Ruske federacije. Po pregledu poročanja pa bom poskušal predstaviti večje razlike med poročanjem in pojasniti, zakaj je do tega prišlo.

Pri proučevanju poročanja medijev bom najprej pogledal, koliko dni so mediji zapored poročali o nekem dogodku ter ali so o dogodku poročali tudi kasneje. Pri pregledovanju poročil sem bom omejil predvsem na internetne novice ter pri tem pregledal, kakšno gradivo je bilo dodano pri poročanju o dogodkih. Po pregledu poročil bom poskušal tudi povzeti, kaj je bil glavni cilj poročanja ter kaj je bilo večkrat poudarjeno v poročilih, ki so bila objavljena. Tako bom poskušal ugotoviti, kako so mediji lahko vplivali na občinstvo. Pri vsakem

³ »The language used by the Western media to describe the political anger of eastern Ukrainians has been striking – and ugly. These protesters, unlike those in the west of Ukraine, are ‘the mob’; they are ‘balaclava-wearing men’ who are ‘vandalising and occupying government buildings’; they are driven by a ‘secessionist hysteria’; they are Putin’s puppets, cajoled by Moscow into ‘successfully disrupting’ places like Odessa« (O'Neill 2014).

dogodku bom pregledal novice vsaj enega ruskega medija in enega zahodnega ter poskušal prikazati, kaj je bilo bistvo poročanja vsake od strani.

5.1.1 Protesti na Bankovi ulici

V Kijevu so se 1. decembra 2013 popoldan radikalni protestniki ločili od mirnega protesta na Trgu neodvisnosti in poskušali po Bankovi ulici priti do predsedniške palače. Na tej ulici so se srečali s policijsko pripravljeno blokado, ki jih je zadržala, kljub temu da so s seboj prinesli verige, različne palice, zaščitne maske in druge predmete, s katerimi so napadali policiste. Na začetku so policisti uspešno zadržali množico s pomočjo solzivca in zvočnih bomb ter okrepljene kovinske barikade, ki jih je varovala pred protestniki. Po tem pa so protestniki pripeljali buldožer, s katerim jim je uspelo podreti policijsko barikado. Kljub poskusom opozicijskih voditeljev, da bi zaustavili nasilno množico, pa se je nasilje samo še stopnjevalo in nadaljevalo. Protestniki so z verigami, s kamenjem, z različnimi palicami, molotovkami in s pirotehničnimi sredstvi napadali policiste, ki so imeli za zaščito samo čelade in neprebojne jopiče. Kljub velikemu nasilju so policisti uspeli ostati na svojih mestih in zadržati nasilno množico. Po nekaj urah so policisti s pomočjo solzivca in zvočnih bomb odgnali večino protestnikov brez zaščitnih mask, kljub temu pa so se ti kmalu vrnili. V tem času so policisti, ki so varovali cesto, dobili ščite za osebno zaščito in lažje varovali cesto pred protestniki. Proti večeru so policisti nasilno razgnali vse protestnike z Bankove ulice. Pri tem so odgnali vse protestnike, tako nasilne kot mirne. V teh protestih je bilo poškodovanih več kot 50 policistov, ki so bili izpostavljeni napadom protestnikov, več kot 40 novinarjev in veliko ž protestnikov (Miller 2013).

Poročanje zahodnih medijev o tem dogodku je bilo dokaj kratko in so o tem poročali samo tisti ter naslednji dan po tem, ko se je to zgodilo, kasneje tega niso več omenjali, nekajkrat so samo še pokazali fotografije protestnikov ob buldožerju. Kljub zelo nasilnemu protestu so o tem kmalu nehali poročati, saj je bilo v naslednjih dneh več novih dogodkov. Pri poročanju so omenili napade protestnikov na policiste, vendar pa so se osredotočili predvsem na poročanje o dogodkih, ki so sledili na koncu. Poročali so o nasilju protestnikov in predvsem o nasilju policistov nad nasilnimi in mirnimi protestniki. Predvsem pa o tem, da je bilo poškodovanih veliko ljudi. Pri tem so s tem želeli preusmeriti pozornost javnosti z nasilja protestnikov nad policisti brez zaščite na nasilje policistov pri tem, ko so ti razgnali množico v večernih urah. Poleg tega so poudarili tudi to, da naj bi bilo med protestniki nekaj ljudi, ki so namerno želeli

sprožiti nasilen odziv varnostnih sil in tako spodbujali nasilje nad policisti, da bi se ti lahko odzvali⁴. Vendar pa so varnostne sile blokirale ulico do večera in so protestnike razgnale šele v večernih urah. Poročali so tudi o tem, da si ljudje na protestih želijo sprememb v državi in naj vlada odstopi ter tako poveča sodelovanje z Evropsko unijo, kar bi verjetno koristilo predvsem Evropski uniji in ne Ruski federaciji⁵. Vendar pa si za to prizadevajo samo nekateri izmed protestnikov, večina pa bi rada smo izboljšala stanje v državi (BBC 2013).

Ruski mediji so poročali o tem, kaj se je dogajalo na ta dan ter kako nasilno so protestniki napadli policijsko blokado na Bankovi ulici. Tudi ruski mediji so o tem dogodku poročali samo na dan dogodka in naslednji dan, saj je bilo v naslednjih dneh še nekaj novih dogodkov. Poročali so o tem, da so protestniki poskušali prebiti blokado z buldožerjem⁶, a jim to kljub nasilju in uporabi različnih nevarnih predmetov, pirotehnik, molotok in buldožerja ni uspelo. Poročali so o velikem številu poškodovanih med spopadi na tej ulici ter o tem, kako se je stanje spreminjalo od mirnega protesta, kjer so policisti stali za ogrado, do tega, da so protestniki pripeljali buldožer, ki je podrl ograjo, ter so po tem lahko napadli policiste z različnimi stvarmi⁷. Ti so kljub različnim napadom stali pred protestniki, ki so jih obmetavali z različnimi kamni, policisti pa so jim metali svetlobno-zvočne bombe, da bi se zaščitili pred napadi, saj niso imeli ščitov za zaščito⁸. Po tem so poročali tudi o tem, kako so policisti v večernih urah razgnali protestnike, pri čemer je bilo tudi veliko poškodovanih na obeh straneh. Mediji so s tem poskušali ustvariti jasno sliko o tem, kaj se je ta dan dogajalo na tej ulici. Pri poročanju so poročali predvsem o nasilju nad policisti in na koncu omenili tudi veliko poškodovanih na obeh straneh (Lenta.ru 2013).

⁴ »A group of people tried to approach President Yanukovich's headquarters, some of them commandeering a bulldozer to break through police lines« (BBC 2013).

»AFP reporters saw security forces fire stun grenades and smoke bombs as masked individuals pelted them with huge stones« (BBC 2013).

⁵ »The protests started more than a week ago after President Yanukovich suspended preparations for signing an EU association agreement that would have opened borders to goods and set the stage for an easing of travel restrictions« (BBC 2013).

⁶ »И тут же срочное сообщение «Интерфакса»: группа молодых людей и трактор штурмуют ограждение администрации президента. Люди в масках. На кадрах Громадське ТВ видно, что орудует какой-то бульдозер. Милиции не видно.« (In tu je nujno sporočilo "Interfaha": skupina mladih napadla ograjo predsedniške administracije z buldožerjem. Ljudje v maskah. Na posnetkih Gromadske TV lahko vidimo buldožer. Policije ni videti.) (Lenta.ru 2013).

⁷ »И еще одно сообщение из того же источника: на Банковой есть две группы, одна за штурм, другая против. Они пока не могут договориться.« (In drugo sporočilo iz istega vira: na Bankovi obstajata dve skupini, ena za napad in druga proti. Trenutno se ne morejo dogovoriti.) (Lenta.ru 2013).

⁸ »Взрывы на Банковой раз в пять десять-секунд. Взрываются, по всей видимости, или петарды, или шумовые гранаты, люди держатся за уши.« (Eksplozije na Bankovi vsakih 5–10 sekund. Eksplozije so verjetno petarde ali pa zvočne bombe, ljudje se držijo za ušesa.) (Lenta.ru 2013).

Vesti.ru so o dogodku na Bankovi ulici poročali 3 dni zapored. Prvi dan so poročali v več novicah čez dan o tem, kaj se je tam dogajalo, ter to podkrepili še s fotografijami ter posnetki, na katerih so bili predvsem protestniki, ki so z različnimi sredstvi in buldožerjem napadli pripadnike varnostnih sil ter poskušali priti skozi blokado na ulici⁹. S prikazom nasilja so ljudem proteste prikazati kot nasilne, zaradi česar bi jim ljudje nasprotovali in bili za končanje protestov. Pri poročanju prvi dan so predvsem poudarjali nasilje protestnikov nad varnostnimi silami, ki so jih čez dan s tem veliko poškodovali. Na koncu dneva pa so poročali tudi o veliko poškodovanih na obeh straneh in o tem, da so varnostne sile uspele pregnati vse protestnike s te ulice. V naslednjih dneh so v krajših poročilih predvsem omenjali nasilnost teh protestov, ki so se zgodili na tej ulici, in to omenili v nekaj poročilih. Po 3 dneh se je poročanje o tem dogodku nehalo in so kasneje objavili samo še nekaj slik v zvezi s povzetki dogajanja na protestih in o uporabi različnih nasilnih sredstev proti varnostnim silam (Vesti.ru 2015a; Vesti.ru 2015b).

Ruski in zahodni mediji so o dogodku poročali na dan dogodka in dan po dogodku, saj so ta manjši dogodek hitro zasenčili ostali, ki so sledili v kasnejših dneh. Pri poročanju o dogodku pa je prišlo do razhajanj v poročilih, saj so zahodni mediji poskušali poudariti predvsem, kako nasilni so bili policisti, ki so razgnali protestnike, med katerimi je bilo veliko mirnih protestnikov. Manj pa so poročali o nasilju nad policisti, ki so dolgo časa stali nasproti protestnikom, ki so jih želeli na različne načine poškodovati. Ruski mediji pa so poročali predvsem o nasilju protestnikov, ki so z različnimi sredstvi poskušali priti mimo policijske blokade ter poškodovati policiste. Prav tako so poročali tudi o tem, da so policisti v večernih urah razgnali protestnike, pri čemer je bilo na tej ulici v tem dnevu poškodovanih veliko policistov in protestnikov. Tako bi rekel, da se je poročanje razlikovalo predvsem glede tega, kdo je bil bolj nasilen. Zahodni mediji so namreč poročali predvsem o nasilju policistov in s tem poskušali prikazati protestnike kot napadene s strani varnostnih sil, ki so poskušale zaščititi javni red in mir. Ruski pa predvsem nasilje protestnikov nad policisti ter tako proteste kot pretirano nasilne, kjer so protestniki z različnimi sredstvi poskušali poškodovati policiste. Vsaka stran se je tako osredotočila na dejstva, ki so ji bolj koristila. Pri poročanju so poskušali obtožiti drugo stran za nasilje in upravičiti svojo stran za storjeno. Zahodni mediji so

⁹ »Демонстранты пытаются прорвать милицейский кордон при помощи бульдозера, сообщает ИТАР-ТАСС. Однако некоторые наблюдатели считают, что это провокация.« (Protestniki poskušali prebiti policijski kordon z buldožerjem, glede na ITAR-TASS. Vendar pa nekateri opazovalci menijo, da je to provokacija.) (Vesti.ru 2015b).

poskušali spodbuditi ljudi k podpori protestnikov, ruski pa proteste prikazati kot nekontrolirano nasilje.

5.1.2 Podrtje Leninovega spomenika v Kijevu

V decembru leta 2013 so podporniki Majdana poskušali podreti spomenik Lenina v središču Kijeva. Oskruniti so ga poskusili že večkrat po začetku protesta, vendar jih je policija uspela ustaviti pri njihovih dejanjih in preprečila večje poškodovanje spomenika. 8. decembra jim to ni več uspelo. Takrat so zamaskirani protestniki uspeli podreti spomenik, ga poškodovali ter s tem uničili pomemben del zgodovine, njihov glavni namen je bil verjetno bolj simbolen, saj so s tem verjetno želeli sporočiti, da ne želijo tujega vpliva v državi. Spomenik je prestal vse predhodne revolucije, ki so se zgodile v Ukrajini, niso ga uničili niti po osamosvojitvi Ukrajine. To verjetno pomeni, da spomenik verjetno ni bil moteč, ampak so ga podrli zaradi povezave z Rusijo, ki so jo videli protestniki. Opozicija je tudi zatrdila, da oni niso organizirali uničenja spomenika, vendar je to lahko samo njihova uradna izjava in še ne pomeni, da niso imeli nič pri tem podrtju. O tem dogodku je bilo veliko poročil, vendar pa so bili naslovi zelo različni, saj so bili nekateri nad tem bolj navdušeni, drugi pa s tem niso bili zadovoljni. Kljub temu da je bil dogodek dokaj enostaven, saj so protestniki uničili spomenik in bi o tem vsi lahko poročali enako, se poročila med seboj zelo razlikujejo (Musič 2013).

Washington Post je poročal o podrtju spomenika in o tem, da to pomeni konec nekega obdobja za Ukrajino, spremembe na področju odnosa med Ukrajino in Rusijo in da je to ena od prelomnih točk v ukrajinski politični krizi. O podrtju spomenika v Kijevu so poročali na dan dogodka in dan pozneje ter to omenili skupaj z drugimi poročili iz Ukrajine in dodali še nekaj slik. Pri tem so poročali o tem, kaj so povedali ljudje ob tem dogodku ter kako so bili zadovoljni, ter o želji po zmanjšanju povezanosti z Rusko federacijo in vzpostavitvi novih evropskih vrednot, vendar pa so nekateri bili skeptični, ali bi podpis prostotrgovinskega sporazuma rez izboljšal stanje v državi¹⁰ (Fisher 2013; Lally in Englund 2013). O rušenju spomenikov so pisali tudi pozneje, vendar se pri tem niso omejili samo na podrtje spomenika v Kijevu, ampak so poročali tudi o tem, da so podporniki Majdana podrli veliko spomenikov iz sovjetskega obdobja po vsej Ukrajini ter da je veliko ljudi to podprlo, vendar se vsi s tem

¹⁰ »Some Ukrainians argue that the protesters are placing misplaced hopes on the European Union and the “association agreement” that Yanukovich refused to sign. “It’s 2,000-and-some pages that has never been translated into Ukrainian,” said Roman Kultinsky, a 36-year-old translator. “No one has ever read it. The main emphasis is on European values. That’s a very broad term”« (Lally in Englund 2013).

niso strinjali¹¹. S tem so želeli pokazati, da so ljudje povsod po državi začeli uničevati različne spomenike iz obdobja Sovjetske zveze. Poskušali so upravičiti delovanje ljudi in predstaviti njihovo željo po spremembah v državi. Prav tako so poročali tudi o tem, da so se nekateri ljudje zavzeli za ohranitev in zaščito teh spomenikov. Poročali so tudi o odzivu Rusije na dogodke v zvezi s spomeniki, ki je nad tem ogorčena in pričakuje od oblasti v Ukrajini, da bodo ustavile uničevanje spomenikov. Najbolj so bili ogorčeni nad odstranitvijo spomenika Mihaila Kutuzova, ki je živel že pred nastankom Sovjetske zveze in ni povezan s tem obdobjem. Poročali so bolj splošno v zvezi z oskrunitvami spomenikov po državi in s tem poskušali prikazati želje za spremembe po celotni državi in sodelovanje velikega števila ljudi (Taylor 2014).

The New York Times je o dogodku poročal prve 3 dni po dogodku, po tem o njem ni več poročal, saj so se zgodili novi, ki so bili bolj zanimivi. Pri poročanju o dogodku so uporabili fotografije in posnetke dogodka. Glede podrtja spomenika so pisali predvsem o navdušenju prisotnih nad dejanjem¹². Poročali so tudi o tem, da je odgovornost za dejanje prevzela nacionalistična stranka Svoboda. Poleg tega so veliko pisali tudi o simbolnem pomenu tega dejanja, ki naj bi pomenil konec nekega obdobja za Ukrajino. Pisali so o koncu zgodovinske povezave Ukrajine s preteklostjo, ko je bila ta vključena v Sovjetsko zvezo. S tem dejanjem naj bi bilo to obdobje prekinjeno, kljub temu da se je Ukrajina osamosvojila že takoj po razpadu Sovjetske zveze leta 1991. Poleg tega so primerjali podrtje Leninovega spomenika, postavitve ukrajinske zastave in zastave Evropske unije na podstavek spomenika s podrtjem spomenika Sadama Huseina v Iraku, ki so ga podrli ameriški vojaki in nanj obesili zastavo Združenih držav Amerike. S tem so dogodke želeli upravičiti in jih predstaviti kot osvobajanje Ukrajincev. S tem so želeli verjetni publiko sporočiti, da bo Ukrajina po teh protestih začela bolj sodelovati z zahodnimi državami in izboljševati delovanje države, vendar pa se stanje v državi kljub padcu tedanjega režima in prihodu nove oblasti po protestih ni izboljšalo, ampak še poslabšalo, saj je življenjski standard ljudi padel zaradi nestabilnosti države (Herszenhorn in Kramer 2013; The New York Times 2015a).

¹¹ »The image of Lenin's toppling was apparently so strong that it started a trend. It's been estimated that dozens of statues of Lenin and other Soviet-era leaders have been pulled down across Ukraine in recent weeks: One crowd-sourced map puts the estimate at over 100« (Taylor 2014).

¹² »Later, as the Lenin statue was pulled down and men took turns splintering it to bits with a sledgehammer, protesters twice sang the national anthem, removing their caps and covering their hearts with their hands. One of the hammerers wore his hair in a mohawk; another was a priest in black vestments. Onlookers shielded their faces from the flying granite chips as they cheered them on, yelling: "Good job, guys"« (Herszenhorn in Kramer 2013).

RT je poročal drugače in se je osredotočil predvsem na podrtje spomenika. O tem je poročal na dan dogodka in naslednji dan, kasneje pa je poročal tudi o rušenju drugih spomenikov po vsej Ukrajini. Poudarili so predvsem to, da so spomenik na začetku meseca že poskušali podreti, a jim je to preprečila policija. Tokrat pa je protestnikom uspelo podreti spomenik in na podstavek postaviti ukrajinsko zastavo¹³. O tem so tako kot zahodni mediji poročali na dan dogodka in dan pozneje, saj so po tem prišli novi dogodki. Poročali pa so tudi o odzivu župana Kijeva, ki je rekel, da ta vandalizem nima nič skupnega z demokracijo, ter odzivu službe za stike z javnostjo ukrajinskega predsednika vlade, kjer so sporočili, da vojna proti spomenikom ne prinaša nič dobrega in da se bo država vrnila nazaj v temno obdobje zgodovine. S tem so poročali predvsem o tem, kaj se je zgodilo in kako so se na to odzvali predstavniki mesta in države (RT 2013).

O tem dogodku so ruski in zahodni mediji poročali na dan dogodka in dan pozneje. Prav tako sta obe strani o rušenju spomenika Lenina poročali tudi kasneje v zvezi z rušenjem drugih spomenikov iz sovjetskega obdobja. Poročanje se je razlikovalo predvsem v tem, da so zahodni mediji poudarjali navdušenje ljudi, ki so podrli spomenik, ruski pa uradne odzive predstavnikov oblasti in ljudi v Ukrajini, ki so izrazili nesprejemljivost uničevanja spomenikov z zgodovinsko vrednostjo. Zahodni mediji so tako ta dogodek označili kot simbolično spremembo v Ukrajini v zvezi z odnosi z Rusko federacijo ter rušenje spomenikov kot sprejemljivo dejanje, ki je bilo izvedeno s strani ljudi, ki so si prizadevali za izboljšanje razmer v Ukrajini. S tem so verjetno tudi delno vplivali na rušenje drugih spomenikov, saj se v njihovih poročilih nihče ni odzval s kritiko tega dogodka. S poročanjem so želeli na gledalce vplivati z ideološkega vidika in ta dogodek predstaviti kot spremembe na vzhodu Evrope v smeri približevanja zahodnim vrednotam. Ruski mediji pa so dogodek predstavili predvsem kot nesprejemljivo uničevanje spomenikov in vandalizem.

5.1.3 Streljanje na Instytutski ulici

Tri mesece od začetka protestov je 20. februarja 2014 na Instytutski ulici prišlo do streljanja, v katerem je umrlo veliko protestnikov in policistov. Ta dan so protestniki okoli devetih zjutraj poskušali priti po Instytutski ulici do vladnih poslopij, ki so jih varovale varnostne sile.

¹³ »A group of protesters singing the national hymn of Ukraine then hoisted the national flag on the vacant pedestal, as the passing cars were honking in support of the act and jubilant cries were heard from the crowd« (RT 2013).

Ulico so varovali predvsem pripadniki Berkuta in specialnih enot. Ti so bili oboroženi, ker so bili verjetno obveščeni o prihodu ostrostrelcev v nekatere od zgradb, obrnjenih proti tej ulici, ki so jih nadzorovali protestniki. Dostop do višjih nadstropij je bil tudi blokiran in so ga varovali protestniki. Poročevalci zato niso imeli dostopa do tega mesta in niso natančno poročali, kaj ter kdo se tam nahaja. To bi lahko pomenilo, da je bilo tam nekaj, česar niso želeli, da bi bilo javno, oziroma da bi lahko razkrili, kdo je streljal iz teh stavb, ki so bile pod nadzorom protestnikov. Varnostne sile so bile oborožene z avtomatskimi in ostrostrelskimi puškami ter so streljale z gumijastimi in ostrimi naboji. S tem so poskušale ustaviti ostrostrelce, ki so delovali na strani protestnikov ter streljali na pripadnike varnostnih sil in protestnike. To je bilo razvidno tudi iz prestreljenih predmetov in lukenj nabojev, ki so ostale na nekaterih objektih.

Varnostne sile so tudi imele ukaz, naj streljajo in onesposobijo ljudi z orožjem na strani protestnikov. Poleg tega pa so bili ostrostrelci tudi na strani protestnikov usmerjeni proti policijskim barikadam in Instyutski ulici, oboroženi z različnimi puškami, tudi ostrostrelskimi. Veliko strelnega orožja in nabojev je bilo pred tem ukradenega varnostnim silam na zahodu Ukrajine, zaradi česar so se varnostne sile v Kijevu verjetno tudi pripravile za možno uporabo večjega števila orožja na protestih. Veliko protestnikov je v zadnjih dneh imelo strelno orožje. Med njimi so bili tudi izurjeni ostrostrelci, saj so streljali natančno v svoje cilje. Ta dan je na tej ulici umrlo več kot 80 ljudi, večina med protestniki, nekaj pa tudi med policisti. Veliko je bilo tudi ranjenih, med katerimi so bili prav tako policisti in veliko protestnikov. Protestnike so večinoma oskrbeli že na ulicah in jih odnesli v improvizirane bolnišnice v zasedenih stavbah, saj jih veliko ni želelo v bolnišnice, kjer bi dobili njihove podatke in jih tako lažje povezali s protesti. Večino ranjenih policistov in nekatere protestnike pa so prepeljali v bolnišnice, kjer so jih oskrbeli. Streli so tako na ulico prišli z obeh strani, vendar pa je večina protestnikov umrla zaradi strelcev iz stavb, ki so bile pod nadzorom protestnikov. Iz različnih posnetkov je vidno, da so bili zadeti protestniki v zaklonih oziroma za drevesi, kjer jih policijske krogle ne bi zadele, poleg tega pa so bile vidne tudi vstopne luknje v ščite, ki so jih nosili, ter druge predmete in luknje v infrastrukturi obrnjene proti stavbam, ki so bile pod nadzorom protestnikov. Kljub številnim pričam in veliko posnetkom so voditelji protestnikov zanikali, da bi organizirali ostrostrelce za napad na policijsko barikado in protestnike, ki so poskušali priti do nje. Z ostrostrelci množičnega protesta ni možno ustaviti, to pa lahko pripomore k odzivom ljudi na dogajanje. Varnostne sile ostrostrelcev zato verjetno niso uporabile zaradi streljanja na večino protestnikov, ampak

zaradi različnih informacij, ki so jih dobili o ostrostrelcih, ki so streljali s strani protestnikov. Ostrostrelci na protestih lahko namreč samo še dodatno zaostrijo stanje in povzročijo še večje nemire in nesoglasja v družbi. Ostrostrelci lahko v množici onesposobijo samo nekaj posameznikov oziroma tiste, ki predstavljajo večjo grožnjo ljudem okoli njih in varnosti varnostnih sil. Predvsem tiste, ki so oboroženi. V primerih streljanja na večje število ljudi, kot se je to zgodilo v Kijevu, pa večinoma prispevajo samo k dodatnim provokacijam ne glede na to, ali so na strani protestnikov, na strani varnostnih sil ali pa so tam samo s ciljem ustvarjanja kaosa in dodatnega zapletanja situacije. Tako so protestniki tudi tu zaradi veliko smrtnih žrtev, ki so umrle zaradi strelnih ran, dobili še večjo podporo, vsaj na začetku, ko se ni točno vedelo in je večina medijev poskušala krivdo za vse umrle prevaliti na pripadnike varnostnih sil. Streljanje v teh dneh je bilo tako eden od večjih dogodkov med protesti, vendar pa do popolnoma jasne slike o streljanju niso pripomogle niti različne preiskave, saj je nekaj podatkov manjkalo in tudi danes niso javno dostopni ter se ne ve točno, kdo je streljal z objektov, ki so jih nadzorovali protestniki (Katchanovski 2014).

O dogodkih na Instytutski ulici je BBC poročal dokaj neopredeljeno do obeh strani, s povzemanjem obeh sprtih strani so poskušali ustvariti dokaj jasno sliko dogodka, vendar pa so pri tem izpustili pomembne podrobnosti in z naštevanjem različnih povzetkov niso predstavili vseh dejstev, ki so ostala po streljanju. Poročali so o tem, da so strelno orožje zagotovo imele varnostne sile, kar je bilo jasno vidno iz različnih fotografij in posnetkov. Zaradi nedostopnosti vseh mest, kjer so bili razporejeni ostrostrelci, pa ne morejo zagotovo trditi, kdo je streljal s stavb, ki so jih nadzorovali protestniki, in je tako verjetno, da so od tam streljali podporniki protestov¹⁴. Poročali so tudi o tem, da je bil eden izmed prvih s strelnim orožjem ranjen policist. Po tem je bilo slišati veliko strellov na Instytutski ulici. Omenili so tudi to, da so bili nekateri protestniki in policisti verjetno ubiti z istim orožjem. Tako se to poročilo ni usmerilo na stran protestnikov, ampak je poskusilo predstaviti nekaj dejstev o dogodku (BBC 2014a). O streljanju je bilo veliko poročanja, tako prvi dan, ko je bilo objavljenih več člankov o streljanju, in še naslednja 2 dni, po tem pa se novice o streljanju niso več pojavljale vsak dan. Poročanje se je s časom začelo spreminjati, saj je bilo vsak dan na voljo več informacij o dogodkih. Kasneje so poročali tudi o odzivih na te dogodke. Poročali so predvsem o možnostih, od kod je bilo streljano ter kdo bi lahko od tam streljal. Do

¹⁴ »It is believed that much of the shooting was directed from buildings, out of sight of the media. « »The new authorities have identified two places where they think snipers operated from, on Khreshchatyk Street and Kostiolna Street, but it is believed snipers also opened fire from the Ukraina hotel and the National Bank building« (BBC 2014a).

konca protestov pa so postopoma nehali poročati o streljanju. Kljub temu so kasneje objavili daljše poročilo s pričevanji različnih ljudi o tem, od kod so prihajali streli ter kako je potekalo premikanje varnostnih enot in protestnikov tisti dan (BBC 2015a).

The New York Times je o dogodkih poročal bolj s strani protestnikov in poudaril predvsem streljanje policistov na protestnike. Poročali so o protestnikih, ki so se pomikali proti barikadam varnostnih sil, te pa naj bi jih poskušale ustaviti s streljanjem proti njim. Tako so že na začetku poročanja poudarili, da so varnostne sile streljale na množico protestnikov, zaradi česar je umrlo veliko ljudi – v tem dnevu je umrlo največ ljudi od začetka protestov v Kijevu¹⁵. Poleg tega tudi niso omenjali, da so se lahko protestniki pomikali po ulici proti barikadam policistov, ker so protestniki pred tem uspeli prisiliti varnostne sile, da so se umaknile nazaj. Poudarili so predvsem delovanje protestnikov in njihovo nestrinjanje z oblastjo in tako skušali preusmeriti pozornost in upravičiti njihovo delovanje. Ostrostrelci niso bili veliko omenjeni, razen da so policisti uporabili ostre naboje pri streljanju na protestnike, vendar nič ne piše o tem, da so streljali predvsem na oborožene protestnike¹⁶. Pri tem je bilo uporabljenih tudi veliko posnetkov in fotografij varnostnih sil z orožjem ter veliko ranjenih in ubitih protestnikov. S fotografijami in posnetki oboroženih pripadnikov varnostnih sil, ranjenih in mrtvih protestnikov ter nezadovoljnih ljudi so želeli prikazati predvsem pretirano nasilnost vladne strani nad protestniki ter tako vzpostaviti negativno podobo predvsem vladne strani. Vse to, kljub temu da je bilo veliko nasilja povzročena predvsem s strani protestnikov. O ostrostrelcih tudi ni jasno napisano, ali so bili tudi na strani protestnikov ali ne, predvsem pa so poudarili veliko število ranjenih in ubitih protestnikov na ta dan. Med poročanjem je bilo sicer omenjeno, da so imeli tudi nekateri protestniki orožje, vendar o tem niso veliko poročali (Kramer in Higgins 2014). Tudi The New York Times je poročal prvi dan in po tem še naslednja 2 dni zapored, po tem pa se je poročanje o dogodku začelo zmanjševati. Na začetku so poročali predvsem o ostrostrelcih, ki so povzročili veliko smrtnih žrtev na protestih, ter te povezali s tedanjo oblastjo, ki naj bi tako poskušala zaustaviti nemire v Kijevu, a se ti kljub stopnjevanju nasilja niso zmanjšali. V naslednjih dneh so poročali o veliko mrtvih in ranjenih zaradi streljanja v mestu in uporabe sile, predvsem s

¹⁵ »Security forces fired on masses of antigovernment demonstrators in Kiev on Thursday in a drastic escalation of the three-month-old crisis that left dozens dead and Ukraine reeling from the most lethal day of violence since Soviet times« (Kramer in Higgins 2014).

¹⁶ »In the center of Kiev, however, war had basically broken out, with the police having been authorized to use live ammunition. Just after dawn, young men in ski masks opened a breach in the police barricade near the stage on Independence Square, ran across a hundred yards of smoldering debris from what had been called a protective ring of fire and confronted riot police officers who were firing at them with shotguns. Snipers also opened fire, but it was unclear which side they were on« (Kramer in Higgins 2014).

strani varnostnih sil. Kasneje pa na to temo niso popolnoma pozabili in so objavili še nekaj člankov o stopnjevanju nasilja varnostnih sil nad protestniki. Pri tem so poudarjali predvsem stopnjevanje nasilja varnostnih sil in veliko mrtvih med protestniki, niso pa veliko omenjali nasilnih protestnikov, ki so na različne načine želeli poškodovati pripadnike varnostnih sil. Pri protestnikih so večkrat omenjali njihove napade na policiste, vendar so pri tem to želeli pokazati predvsem v smislu, kako protestniki z različnimi stvarmi napadajo dobro zaščitene policiste. Poročanje medijev je vplivalo na razvoj in zaostrovanje krize, saj so mediji prispevali k prikazu dogodka na malo drugačen način, kot se je ta zgodil, s čimer se je veliko ljudi opredelilo proti tedanji oblasti v Ukrajini ter želelo ustaviti nasilje (The New York Times 2015b).

V povezavi z dogodki na Instytutski ulici je RT poročal o dogajanju na obeh straneh. Tako so bile v novice vključena poročila, ki so prišla s policije, o tem, kaj se je dogajalo, ter tudi o tem, kaj se je dogajalo na strani protestnikov. S poročanjem je poskušala ustvariti jasno sliko o tem, od kod je bilo streljano ter kdo bi lahko streljal od tam, glede na to, kdo je nadziral tiste zgradbe v času streljanja¹⁷. Poskušali so poročati objektivno in ustvariti jasno sliko dogodkov. Različna poročila so poskušali sestaviti v celoto ter v to vključiti več različnih pogledov na dogodek¹⁸. Med drugim so večkrat omenili tudi streljanje na novinarje, kjer jih je bilo nekaj tudi ubitih. Med različnimi poročili so poročali tudi o streljanju na novinarje RT¹⁹. To so vključili v poročanje ter dodali, da je med žrtvami v protestih bilo tudi nekaj novinarjev. Med njimi so se nekateri bolj izpostavljali nevarnosti, drugi pa so bili tarče predvsem zaradi novinarskih napisov. Žrtve so bili velikokrat tudi novinarji, ki so poročali o dejanskem dogajanju na protestih ter prikazali proteste take, kot so bili. Pri tem so poudarili predvsem nasilnost protestnikov nad varnostnimi silami. To bi lahko pomenilo, da so nekateri izmed podpornikov protestov verjetno dobili navodila, naj poskušajo poškodovati novinarje, ki bodo poročali o dogajanju na tak način, saj varnostne sile verjetno ne bi namerno želele poškodovati teh novinarjev, ki so poročali predvsem o napadih protestnikov na varnostne sile (RT 2015a). RT ja tudi prvi dan poročal o dogodkih in še naslednja 2 dni. Postopoma se je

¹⁷ »According to Sergei, he took up a position in the Kiev Conservatory, a music academy located on the southwest corner of Kiev's Independence Square, on February 20. One day prior, he had met up with a man who offered him two guns. The first was a 12-gauge shotgun, while the other was a hunting rifle – a Saiga that fired high-velocity rounds. He chose the Saiga and hid it at a post office that, along with the conservatory, was under the protesters' control. Sergei told the BBC he was later escorted to the Conservatory, where, with a second gunman, he spent 20 minutes before 7:00 am firing on police« (RT 2015a).

¹⁸ »Witnesses at the time said they saw snipers shooting at both protesters and security forces« (RT 2015a).

¹⁹ »RT's Aleksey Yaroshevsky, who was reporting from the scene that day, came under fire from unidentified gunmen at the time« (RT 2015a).

poročanje zmanjševalo in novice o streljanju niso bile več pogoste. Poročila so bila podprta tudi z različnimi slikami ter s posnetki, na katerih so večinoma bili poškodovani in ubiti protestniki, mesto, kjer so bili ubiti, poleg pa je bilo tudi nekaj posnetkov in fotografij varnostnih sil z orožjem. Nekaj objav je bilo povezanih tudi z ranjenimi in ubitimi pripadniki varnostnih sil. Kasneje so objavili natančno poročilo o streljanju ter mestih, kjer so se v tem času nahajale enote varnostnih sil in kjer protestniki. Iz poškodb in ostankov poškodovane infrastrukture je bilo razvidno, da so ostrostrelci streljali tudi iz zgradb, ki so jih nadzorovali protestniki. Kasneje so ob odkritih novih informacijah poročali tudi o tem in z različnimi novimi informacijami dopolnjevali že znane informacije. Novice v zvezi z dogodki so se tako s časom zmanjšale, vendar pa so ob novih informacijah in čez leto dni od dogodka ponovno objavili novice o tem, kaj se je zgodilo (RT 2015c).

Poročanje ruskih in zahodnih medijev se pri tem dogodku razlikuje. Zahodni mediji so namreč veliko bolj poudarjali streljanje varnostnih sil na protestnike, saj so bile varnostne sile vidne na vidnih mestih z orožjem. O streljanju s strani protestnikov pa ni bilo poročil, ki bi to potrjevala, saj ni bilo informacij iz stavb, ki so jih nadzorovali protestniki. Tu so mediji poudarili predvsem tista, ki so jim koristila, ter ostala zanemarili. S tem so delno izpustili nekatera dejstva, ki so bila vidna po dogodku, in tako poskušali vplivati na občinstvo. S poročili so zahodni mediji predstavili predvsem varnostne sile kot odgovorne za veliko število mrtvih in ranjenih, kljub temu da je bilo nekaj mrtvih in ranjenih tudi na njihovi strani. S tem so želeli vplivati tudi na čustva gledalcev in jih prepričati, da je samo vladna stran kriva za stopnjevanje nasilja. Ruski mediji pa so poskušali predstaviti, kaj se je ta dan zgodilo in kako je prišlo do streljana. Pri tem so poskušali upoštevati različna dejstva, ki so bila na voljo, in posledice strelav, ki so ostale na infrastrukturi, ter s preprostimi besedami pojasniti, kaj se je zgodilo. Poleg tega so poskušali pridobiti informacije tudi iz različnih virov ter tako sestaviti poročilo o dogodkih iz informacij, ki so bile dostopne. Poročila so se med mediji razlikovala predvsem v tem, da so zahodni mediji poskušali predstaviti predvsem protestnike kot žrtve streljanja in niso namenili pozornosti vzrokom za začetek streljanja. Zahodni mediji so s poročili želeli povečati upravičenost protestov proti vladni strani, ki naj bi za zatiranje protestov poskušala uporabiti po njihovem mnenju pretirano nasilje. S poročanjem so poskušali predstaviti nasprotno stran v negativni luči. Ruski mediji pa so poskušali pridobiti različne informacije o obeh sprtih straneh in ugotoviti, zakaj je prišlo do streljanja ter zakaj je bilo na ta dan toliko mrtvih.

5.1.4 Protesti v Odesi

Poleg največjih protestov v Kijevu, ki so bili najboljše medijsko pokriti, so bili protesti tudi po drugih mestih v Ukrajini. Pri večini od protestov po Ukrajini pa ni prišlo do veliko smrtnih žrtev. V Odesi pa je med mirnimi protesti 2. maja umrlo več kot 42 ljudi. Ta številka je sicer manjša kot tista v Kijevu, vendar pa so tu umrli tisti, ki so si prizadevali za večjo federalizacijo države in bi s tem omogočili več avtonomije posameznim regijam. To se je zgodilo 2. maja, vendar so se protesti v Odesi začeli že veliko prej. Začeli so se namreč že konec novembra 2013, vendar pa so bili na začetku dokaj mirni. V januarju so se malo zaostri, saj so podporniki protestov poskušali nasilno zasesti odeško glavno administrativno stavbo, a jim to ni uspelo. Od tega dogodka naprej se je nasilje med obema stranema samo še stopnjevalo. V nekaterih primerih so bile varnostne sile na strani manj nasilnih protestnikov, ki so se zavzemali za večjo federalizacijo, nekajkrat pa jim tudi ni uspelo priti in zaščititi mirne protestnike.

Nato so protestniki proti Majdanu dobili več podpornikov in si v mestu na Kulikovem polju pred domom sindikata postavili tudi šotore, kjer so ostali dolgo in tako poskušali doseči spremembe. Tako je bilo pred naslednjim napadom na njih zatišje in se je stanje tudi dokaj umirilo, dokler jih niso 2. maja 2014 napadli podporniki Majdana, med katerimi so bili ljudje iz različnih skupin. V mesto je prišlo veliko število podpornikov Majdana, ki so bili organizirani in vodeni ter tako vedeli, kaj je njihov glavni cilj. Svoje nasprotnike so obkrožili z različnih strani v mestu, zaradi česar so bile varnostne sile na teh mestih, kjer je prav tako prišlo do spopada med nasprotniki. Pri napadih so uporabili različno orožje, poleg različnih palic so uporabljali tudi molotovke in strelno orožje, to pa naj bi po nekaterih informacijah dobili v stavbah mestnih oblasti. Ta dan so želeli končati proteste za federalizacijo v Odesi in tako zmanjšati vpliv nasprotnikov Majdana na tem območju, vendar pa so s tem povzročili veliko smrtnih žrtev med mirnimi protestniki. Do tega je lahko prišlo, saj so bile varnostne sile razporejene po drugih delih mesta in jih v bližini stavbe sindikata ni bilo veliko ter tako niso uspeli preprečiti napada veliko številčnejše in bolje opremljene skupine podpornikov Majdana, ki so napadli mirne protestnike. Težava je bila tudi v tem, da so bili pripadniki varnostnih sil zelo slabo opremljeni in nepripravljeni na prihod toliko podpornikov Majdana, to pa naj bi bilo po nekaterih podatkih povzročeno namerno, saj so nekateri izmed vodilnih namerno zadrževali varnostne sile na obrobni območjih, da je v stavbi sindikata lahko prišlo do obkrožitve predvsem upokojencev, žensk in najstnikov. Ti so se namreč poskušali pred

napadi podpornikov Majdana skriti v stavbe sindikata, kjer pa so jih lahko obkrožili ter z molotovkami zažgali zgradbi in jim tako preprečili izhod. To bi varnostne sile verjetno lahko preprečile, če bi bile na mestu dogajanja v večjem številu s primerno opremo. Pred ognjem se je veliko ljudi poskušalo umakniti v višja nadstropja, vendar jim to ni dosti pomagalo, saj se je dim širil gor, zaradi česar se jih veliko zastrupilo z dimom. Zaradi ognja jih je veliko skočilo tudi iz višjih nadstropji, vendar se jih je veliko poškodovalo in umrlo. Gasilci so na mesto požara prišli šele po približno 40 minutah od začetka požara v stavbi, težave z evakuacijo poškodovanih pa so povzročali tudi podporniki Majdana, ki so obkolili stavbo in napadali nasprotne protestnike. Število žrtev bi verjetno lahko bilo tudi manjše, če bi bile v bližini varnostne sile s primerno opremo, ki bi zaščitile mirne protestnike. Manj žrtev bi verjetno bilo tudi, če bi gasilec po požaru uspelo priti hitreje in bi v tem času varnostne sile zaščitile ljudi pred nasiljem (Sibircev 2015).

2. maja so mirne protestnike napadli nepripravljene in jih prisilili, da se umaknejo v stavbo sindikata. Ta naj bi bil že pred njihovim umikom delno zabarikadiran, s čimer bi jih lažje zadržali v stavbi, ki so jo kasneje zažgali. To naj bi bilo delno pripravljeno že vnaprej, saj naj bi na ta način želeli prikriti veliko število mrtvih, ki so jih prinesli v stavbo sindikata ter poskušali prikazati na način, da so vsi umrli zaradi požara, kljub temu da so na nekaterih fotografijah ožganih trupel vidne strelne rane. Pri nekaterih pa je tudi vidno, da so zgoreli tako, kot da bi jih nekdo namerno polil z vnetljivo tekočino ter zažgal in na ta način poskusil pokazati, da so umrli v požaru²⁰. Priprava dogodka je bila verjetno organizirana, saj so bili nekateri na ulici in na strehi označeni z rdečimi trakovi. Žrtvam pa ni uspelo priti na streho, kjer bi se lahko vsi rešili pred ognjem, in so ostali pred zaprtimi vrati, ki so vodila tja²¹. Na slikah na strehi so bile vidne tudi molotovke, vendar je bilo po pregledu gradiva in pričevanj ugotovljeno, da nasprotniki Majdana niso imeli vnaprej pripravljenih molotovk. Zaradi tega je postalo bolj jasno, da je bil dogodek pripravljen vnaprej. Pri tem so bili verjetno vpleteni tisti, ki so želeli končati proteste v podporo vladi v tem mestu²² (Nsnbc International 2014).

²⁰ »The fire inside the building was set in order to distract from the ongoing mass murder of Ukrainian citizens inside the house. Images reveal that most victims were not killed by the flames, but shot, garroted, beaten to death, in in at least one instance it appears, raped before being murdered« (Nsnbc International 2014).

²¹ »Who could get onto the roof of the administrative building of nationwide significance? Perhaps those who had gotten keys in advance, to unlock the steel gratings which were protecting the doors to the roof? Pay attention to the red tape around their arms« (Nsnbc International 2014).

²² »The incident began when the tents on the square were set on fire, resulting in large fires not far from the House of the Trade Unions. People were chased into the building and then trapped behind the massive doors of the Trade Unions House. Detailed analysis of available photo and video evidence and eyewitness accounts show that the pro-federalization or anti-Maidan supporters had no Molotov's cocktails prepared in advance. The question is, from where did the fire inside the building appear?« (Nsnbc International 2014).

Pri poročanju o teh dogodkih je bil BBC dokaj objektivni, saj je poročal o tem, da so se nasprotniki Majdana poskušali skriti v stavbi sindikatov, ki pa so jo obkolili podporniki Majdana in jo tudi zažgali. Povedali so tudi, da je pri tem umrlo več kot 31 ljudi zaradi požara in pri poskusu umika iz goreče stavbe, ko so nekateri skočili skozi okna iz višjih nadstropij. Poročali so tudi o tem, da so za požar in veliko število žrtev krivi predvsem podporniki Majdana, ki so zažgali stavbo²³. Povedali so tudi, da do natančne preiskave, zakaj in kako je prišlo do toliko smrtnih žrtev, ne bo moglo priti, ker je bila stavba po tem dogodku dostopna javnosti in se je tako veliko dokazov v njej izgubilo ali pa so bili uničeni. Zaradi tega ne bo jasno, točno kako je prišlo do požiga in ali je bilo kaj pripravljeno, že preden so se ljudje skrili v stavbo ali ne²⁴. Niso pa veliko povedali o tem, da bi lahko preprečili veliko žrtev, če bi bile varnostne sile pripravljene v bližini doma sindikata s primerno opremo in tako zaščitile ljudi pred nasiljem²⁵ (BBC 2014b; BBC 2014c; BBC 2015c). BBC je prvi dan najbolj poročal o dogodku, po tem pa se je poročanje nadaljevalo tudi nekaj naslednjih dni. Po nekaj dneh so napisali tudi bolj natančno poročilo o dogodkih in kako je prišlo do tega dogodka. Pri poročanju so poskušali upoštevati različna poročila in jih sestaviti v neko celoto. Tako so dokaj jasno predstavili dogodke. Med poročanjem so omenjali, da so bila nasprotja predvsem med podporniki nove oblasti v Kijevu in njihovimi nasprotniki, ki so za večje sodelovanje z Rusko federacijo. Tako bi lahko iz tega poročanja razumeli, da so ponovno razdelili strani na tiste, ki so usmerjeni bolj proti Evropski uniji, in tiste, ki so usmerjeni bolj proti Ruski federaciji. Pri poročanjih so omenjali tudi širše posledice, saj so ti dogodki vplivali tudi na širšo mednarodno skupnost in pripeljali odnose med Rusko federacijo in zahodom do najnižje točke sodelovanja od konca hladne vojne. Po začetnih poročanjih in bolj natančnem poročilu, kako se je dogodek zgodil, pa so nehali poročati o tem (BBC 2015b).

RT je o teh dogodkih poročal podobno kot BBC, nekatere informacije pa so se vseeno razlikovale. Poročali so namreč, da je umrlo 39 ljudi v stavbi sindikatov in 46 skupaj v tem dnevu, okoli 200 ljudi pa je bilo poškodovanih. Bolj natančno so poročali o tem, da so bili na strani Majdana nogometni fanatiki iz Odese in Harkova ter podporniki Majdana in na drugi strani nasprotniki Majdana. Poročali so tudi o tem, da so podporniki Majdana na Kulikovem

²³ »It remains unclear how the fire started on the third floor. Pictures clearly showed pro-Ukrainians throwing Molotov cocktails towards the floor« (Nsnbc International 2014).

²⁴ »The Council of Europe has criticised Ukrainian authorities for their investigation into a May 2014 fire in Odessa that killed more than 40 people. It said that the investigation had lacked "institutional and practical independence"« (BBC 2015c).

²⁵ »There was hand-to-hand fighting in the building although, again, it appeared the police did little to intervene« (BBC 2014c).

polju zažgali šotore nasprotnikov Majdana in te pregnali v stavbo sindikatov, ki so jo kasneje zažgali²⁶. V tej stavi je zaradi tega umrlo 39 ljudi zaradi zastrupitve s plini, zaradi opeklin in skokov skozi okna, s čimer so se želeli rešiti iz stavbe. Med podporniki Majdana so opazili tudi člane desnega sektorja. Obe strani pa sta uporabljali molotovke in tudi strelno orožje²⁷. Poročali pa so tudi o tem, da je bilo nekaj pripadnikov varnostnih sil v bližini stavbe sindikatov, medtem ko se je začelo nasilje tam, vendar ti tega niso ustavili, ker niso bili primerno opremljeni²⁸ (RT 2014a). Poročanje o tem dogodku je bilo podkrepjeno tudi s posnetki in fotografijami, predvsem goreče stavbe sindikata ter mrtvih in poškodovanih protestnikov, ki so bili v tej stavi poškodovani. S tem so verjetno želeli predstaviti predvsem protestnike, ki so protestirali proti novi oblasti v Kijevu, kot žrtve nasilnih podpornikov nove oblasti. Poročanje se je začelo pri dan dogodka ter se nadaljevalo naslednjih nekaj dni ob pridobitvi novih informacij. Poročanje se je po tem zmanjšalo, vendar ne popolnoma in so bile tudi kasneje objavljene nove informacije v zvezi s tem dogodkom. Poročali so tudi bolj natančno, kako se je to lahko zgodilo, ter tudi čez eno leto objavili novico o tem, kaj se je pred enim letom zgodilo. Tako se poročanje ni nehalo v nekaj dneh, ampak so z različnimi intervjuji večkrat osvežili spomin na dogodek, ki se je zgodil 2. maja (RT 2015č).

O teh dogodkih so na portalu vesti.ru poročali prvi dan in tudi naslednje dni, pri čemer je bilo vsak dan objavljenih nekaj člankov s fotografijami in posnetki. Poročali so predvsem o nasilju nad protestniki, ki so umrli v zgradbi sindikatov, in o tem, kako so jih tam nasilno napadli podporniki nove vlade v Kijevu ter zažgali stavbo, v katero so se skrili pred napadi, pri čemer je umrlo vsaj 38 ljudi²⁹. Pri tem so poudarili, da so za mrtve krive predvsem nove oblasti v

²⁶ »39 anti-government activists have died in a fire at Odessa's Trade Unions House. Some burned to death, while others suffocated or jumped out of windows, the Ukrainian Interior Ministry reported. The building was set ablaze by pro-Kiev radicals« (RT 2014a).

²⁷ »Earlier reports of the clashes in Odessa said that both sides used Molotov cocktails and, allegedly, gunfire. Part of the pro-Maidan activists reportedly bore insignia of the radical Right Sector group« (RT 2014a).

²⁸ »The riot police lines standing beside the building were apparently doing nothing to prevent the violence, the photos showed. Police officers reportedly said they could not do anything because they were "unarmed"« (RT 2014a).

²⁹ »В настоящее время пожарные эвакуируют людей с крыши и горящих верхних этажей здания, подожженного активистами "Правого сектора" и "Самобороны". Спасенных из горящего избивают боевики: несмотря на то, что многие из них получили травмы и ожоги, их пинают ногами, передает ИТАР-ТАСС. Милиция в действия боевиков не вмешивается, прибывшим врачам разрешили забрать только тяжелораненых и тех, кто был без сознания.« (Trenutno gasilci evakuirali ljudi s strehe in iz zgornjih nadstropjih goreče stavbe, ki sta jo zažgala »desni sektor« in »Samobramba«. Rešene iz goreče stavbe pretepajo skrajneži: kljub temu da so mnogi od njih poškodovani in ožgani, so jih brcali, poroča ITAR-TASS. Policija se ne meša v delovanje skrajnežev, zdravniki lahko oskrbujejo samo hudo ranjene in tiste, ki so v nezavesti.) (Vesti.ru 2014).

Kijevu, saj so napad izvedle skupine, ki so povezane z novo oblastjo³⁰, ter tako posredno tudi zahodne države, ki so podpirale vzpostavitev nove oblasti v Kijevu (Vesti.ru 2014). Poročanje je trajalo dal časa, saj so poročali 6 dni zapored, potem se je poročanje o tem dogodku zmanjšalo, vendar ni popolnoma izginilo. Med poročanjem so objavili tudi bolj natančno poročilo o dogodkih ter o tem, kako je do njih prišlo. Kasneje so še nekajkrat poročali o dogodkih, predvsem v zvezi z večjimi spominskimi srečanji, povezanimi z dogodki, ter pri tem dodali tudi nekaj intervjujev (Vesti.ru 2015c).

Poročanje ruskih in zahodnih medijev o tem dogodku je bilo dokaj podobno. Ta dogodek se je zgodil po padcu oblasti Janukoviča, kar je verjetno vplivalo tudi na poročanje. Kljub temu sta se število poročil in natančnost razlikovala. Pri tem dogodku je bila v Kijevu že nova oblast in poročanje zahodnih medijev proti njej ji ne bi koristilo. Poročila so bila krajša, saj je bilo večjega protesta v Kijevu že konec. Obširno poročanje zahodnih medijev o tem dogodku pa ne bi imelo koristi za novo vlado v Kijevu, ki so jo s poročanjem o prejšnjih dogodkih poskušali podpreti.

5.1.5 Strmoglavljenje letala MH17

Sestrelitev malezijskega letala, ki je letelo iz Nizozemske prek Ukrajine proti Maleziji in je bilo sestreljeno nad vzhodno Ukrajino, kjer so potekali boji med uporniki in ukrajinsko vojsko, je povzročila zelo velika razhajanja o krivdi zanjo. Tako so se zelo razlikovala poročila med ruskimi in zahodnimi mediji. Letalo je 17. julija 2014 letelo nad Donetsko republiko, kjer so potekali boji med ukrajinsko vojsko in uporniki. Med boji je bilo sestreljenih tudi več letal in helikopterjev ukrajinske vojske. Kljub temu da letenje nad tem območjem ni bilo varno, Ukrajina ni zaprla zračnega prostora nad delom države, kjer so potekali boji. Tako je bilo ta dan sestreljeno tudi malezijsko potniško letalo, kjer so umrli vsi potniki. Letalo je strmoglavilo približno 50 kilometrov od rusko-ukrajinske meje, na območju blizu območja, kjer so potekali boji. Verjetno bi lahko prišlo do večjih težav v mednarodni skupnosti, če bi letalo strmoglavilo na mejo ali pa na ozemlje Ruske federacije. Zaradi bližine bojev in obstreljevanja območja strmoglavljenja s strani ukrajinske vojske pa sta bila otežena delo preiskovalcev ter proučevanje nesreče, podaljšali pa so se preiskave ter prevoz ostankov. Letalo je bilo po analizah, ki so jih opravili strokovnjaki, najverjetneje sestreljeno s pomočjo

³⁰ »Москва категорически осуждает гибель в Одессе по вине Киева 38 человек« (Moskva ostro obsoja smrt 38 ljudi v Odesi, za katere je kriv Kijev.) (Vesti.ru 2014).

protiletalskega sistem Buk, ki je stal nekje v bližini mesta, kjer so potekali boji. Druga možnost pa je bila, da bi bilo letalo sestreljeno z raketo zrak-zrak, saj je bilo na radarjih zaznano še drugo letalo Su-25, ki je bilo približno 3–5 kilometrov stran od letala v času strmoglavjenja. Tako je bilo postavljenih več možnih vzrokov za strmoglavljenje ter tako tudi možnih krivcev za strmoglavljenje. To bi tako lahko povzročila ukrajinska vojska, ki ima tako letala Su-25 kot sisteme protiletalske obrambe Buk, kot tudi uporniki, ki pa niso imeli letal in po nekaterih informacijah tudi niso imeli sistemov protiletalske obrambe Buk, ampak samo ročne protiletalske rakete (Andrievskij 2014).

Po zbranem materialu in ostankih letala so po približno petnajstih mesecih nizozemski preiskovalci prišli do zaključka, da naj bi bil MH17 nad Donetsko republiko sestreljen s sistemom protiletalske obrambe Buk in z raketo 3N314M. Zaradi netočnih podatkov o tem, kdo je imel pod nadzorom ozemlje, s katerega je bila verjetno izstreljena raketa zemlja-zrak, pa niso uspeli določiti, ali je letalo sestrelila ukrajinska vojska ali uporniki. Kljub temu so prišli do zaključka, zakaj je bilo letalo sestreljeno, niso pa uspeli pojasniti, kdo je kriv za sestrelitev letala. Dodali so tudi, da je bilo v času pred strmoglavljenjem letala na območju vzhodne Ukrajine sestreljenih vsaj 16 vojaških letal in helikopterjev. Zaradi nevarnosti na tem območju bi Ukrajina morala zapreti zračni prostor za civilna letala, s čemer bi verjetno lahko preprečila nesrečo. Pred sestrelitvijo je to območje preletelo 160 civilnih letal in niso bila sestreljena, po nesreči pa je bil zračni prostor takoj zaprt za civilna letala, a takrat je bilo to že prepozno (RT 2015b).

O tem dogodku je bilo veliko različnih poročil, zakaj je bilo letalo sestreljeno in kdo je za to odgovoren. Kljub temu je večina zahodnih medijev obtožila upornike in Rusko federacijo za sestrelitev letala. Poročali so, da naj bi uporniki najverjetneje sestrelili letalo, kljub temu da bi to lahko naredila tudi ukrajinska vojska. Za sestrelitev letala so tako brez točnih informacij obtožili upornike in Rusko federacijo. Kljub temu da niso popolnoma prepričani, ali je to res ali ne. Objavili so tudi domnevne posnetke upornikov, ki se pogovarjajo o tem, kako so sestrelili letalo. Te posnetke naj bi pridobile ukrajinske varnostne službe, vendar pa ni nihče potrdil, ali so ti posnetki resnični ali ne. Kljub temu so jih mediji objavili in poskušali upornike prikazati kot odgovorne za sestrelitev letala. Tu pa pride do težave, saj so z objavo ljudje to sprejeli tudi, če so informacije neresnične, in kasnejše pisanje o tem, da so raziskave pokazale drugačne rezultate, ne more spremeniti mnenja ljudi o tem, kdo je kriv za sestrelitev. Po natančnih pregledih posnetkov, kako in kdaj so nastali, so ugotovili, da so nastali že pred

sestrelitvijo letala in so sestavljeni iz več delov, iz česar so ugotovili, da so bili posneti že pred nesrečo. To pa bi lahko pomenilo, da so ukrajinske oblasti načrtovale sestrelitev potniškega letala. Prva poročila so namreč vedno najpomembnejša za ustvarjanje mnenje ljudi. Tudi s pridobitvijo novih bolj točnih informacij in pisanjem o tem, da so prvič objavili neresnične informacije, ne uspe hitro spremeniti javnega mnenja. Običajno traja veliko več časa, da ljudje spremenijo mnenje o nekem dogodku, pri tem pa morajo običajno dobiti boljše podatke o tem, kako se je nekaj res zgodilo. Medtem pa mine čas in se škoda zaradi netočnega poročanja povečuje, saj običajno natančne preiskave trajajo dolgo časa. Poročanje v škodo Ruske federacije je bilo verjetno namenjeno predvsem temu, da bi se mednarodna skupnost postavila na stran Ukrajine ter bi poskusili Rusko federacijo prikazati kot tisto, ki je zakrivila krizo v Ukrajini. Kljub različnim preiskavam pa verjetno ne bo možno ugotoviti, kdo je res sestrelil letalo in po čigavem naročilu je bilo to izvedeno. Pri tem pa zahodni mediji niso poročali o tem, ampak so se bolj osredotočili na to, da bi podprli uradno mnenje Ukrajine ter novo vlado v Kijevu (Draitser 2014).

The New York Times je o dogodkih pisal vsak dan prvih 7 dni, potem pa se je število novic začelo zmanjševati. Pri poročanju so poročilom dodali fotografije in posnetke o nesreči, pri čemer so z različnimi poročili poskušali predstaviti predvsem upornike, odgovorne za povzročitev nesreče. Pri poročanju so prav tako poskušali povezati Rusko federacijo z nesrečo, saj naj bi bilo letalo sestreljeno z raketo, izdelano v Ruski federaciji, in s tem krivdo pripisati njim³¹. Pri poročanju pa niso upoštevali, da ni najpomembnejše, kdo je izdelal orožje, ampak kdo ga je uporabil, z glavnimi naslovi pa so tako krivdo pripisati ravno proizvajalki orožja ter tako poročali pristransko. Novice so bile usmerjene proti upornikom ter poskušale usmeriti vso pozornost na njih in jih predstaviti kot odgovorne za civilne žrtve strmoglavljenja. Glavni vir informacij naj bi bil namreč telefonski klic, ki ga je dobila ukrajinska tajna služba in bi lahko bil tudi ponarejen. S tem so posredovali nepreverljiv vir informacij³². Javnosti so torej pošiljali informacije, s katerimi so želeli prikazati Rusko federacijo kot tisto, ki je pomagala upornikom pri sestrelitvi letala. Pri tem so predvsem uporabljali uradne vire Ukrajine in konference, ki so bile v zvezi s tem sklicane v zahodnih državah. Poročanje se je s časom zmanjšalo in za nekaj časa izginilo, ob obletnici ter po pridobitvi novih informacij ter objavljenem poročilu o nesreči pa so ponovno poročali o

³¹ »Ukraine's foreign ministry said in a statement that the plane had been brought down by a Russian-made Buk, or Beech, anti-aircraft system« (Mackey 2014).

³² »According to Ukrainian intelligence, the separatist commander in eastern Ukraine heard in an intercepted phone call saying that his men "shot down a plane" on Thursday was Igor Bezler« (Mackey 2014).

nesreči. Po končanju uradne preiskave so to poročali samo dva dni, potem pa niso več pisali o tem, saj v poročilu o nesreči ni bilo napisano, katera stran je odgovorna za strmoglavljenje, ampak je označeno samo približno območje, s katerega je bila izstreljena protiletalska raketa. Iz tega pa ni bilo razvidno, katera stran je odgovorna za strmoglavljenje, saj so bili tisti dan na območju prisotni tako ukrajinska vojska kot tudi uporniki. Zaradi tega verjetno niso imeli interesa dalj časa poročati o končanju preiskave, saj ta ni prinesla potrditev njihovih poročanj o nesreči (Mackey 2014; The New York Times 2015c).

Abc News je o dogodku poročal vsak dan prvih 9 dni, po tem pa se je število poročanj začelo zmanjševati. Pri poročanju so poročilom dodali tudi fotografije in posnetke o nesreči. V novicah so tako pokazali posledice nesreče in tudi posnetek padca letala na zemljo. Poročali so tudi o tem, kaj so o nesreči povedali na različnih novinarskih konferencah. Poročila so bila usmerjena predvsem v poročanje o tem, kako naj bi letalo sestrelili uporniki, pri čemer naj bi jim pomagala Ruska federacija, in dogodek predstavili enostransko³³. Sestrelitev so poskušali podkrepiti z različnimi informacijami ukrajinskih oblasti s terena in konferenc, ki so jih organizirali predvsem v zahodnih državah na temo strmoglavljenja³⁴. Veliko prvih poročil je bilo usmerjenih na strmoglavljenje ter na vzrok strmoglavljenja, za katerega naj bi bili odgovorni predvsem uporniki, ki naj bi sestrelili letalo, kljub temu da je bilo možno, da bi letalo sestrelila ukrajinska vojska, tega niso poudarjali. Kasneje je bilo objavljenih še nekaj poročil v zvezi s strmoglavljenjem ter v zvezi z mestom strmoglavljenja in žrtvami. Ob končani preiskavi nesreče je bila objavljena tudi novica, vendar so o tem poročali samo en dan, saj v poročilu ni bilo točno navedeno, kdo je odgovoren za sestrelitev. Teh informacij tako niso dolgo ponavljali, saj rezultat neodvisne preiskave ni bil usmerjen proti upornikom in ta ni potrjevala prvih novic, ki so bile objavljene v zvezi s to nesrečo (Curry, Colleen in Luis Martinez 2014; Martinez 2014; Abc news 2015).

³³ »According to the General Staff of Ukrainian Armed Forces, the airplane was shot down by the Russian Buk missile system as the liner was flying at an altitude of 10,000 meters [33,000 feet],» the statement added. "Ukraine has no long-range air defense missile systems in this area. The plane was shot down, because the Russian air defense systems was affording protection to Russian mercenaries and terrorists in this area. Ukraine will present the evidence of Russian military involvement into the Boeing crash.« (Curry, Colleen in Luis Martinez 2014).

³⁴ »At a June 30 Pentagon news conference, NATO Supreme Commander Gen. Philip Breedlove said Russia had been providing air defense training to Russian separatists on its side of the border with Ukraine that focused on "vehicle-borne" surface-to-air missiles. A vehicle-borne capability would involve a surface-to-air missile with a longer range than portable shoulder-fired missiles known as MANPADS« (Martinez 2014).

Ruski mediji so poskušali z uporabo znanih informacij ugotoviti, zakaj je bilo letalo sestreljeno, ter podati več možnosti za nesrečo. Tako je bilo potniško letalo sestreljeno zaradi rakete, ki je bila izstreljena proti njemu. To je bilo razvidno iz ostankov letala, ki so jih našli na zemlji, kamor so padli. V času strmoglavljenja je bilo po podatkih očitvidcev in radarjev v bližini potniškega letala tudi ukrajinsko vojaško letalo, ki bi lahko izstrelilo raketo in kasneje tudi streljalo na letalo. Na razbitinah letala so namreč ostale tudi sledi, kot bi jih lahko pustili streli 30-milimetrskega letalskega topa. Kljub temu da so prebivalci območja in radarji zaznali ukrajinsko vojaško letalo, je predstavnik ukrajinske vojske na dan nesreče zanikal, da bi njihova letala letela nad tem območjem, in tako posredoval neresnične informacije, verjetno s ciljem prikritja resnice. Poročali so tudi o tem, da zračni prostor nad območjem, kjer so potekali boji, ni bil popolnoma zaprt in so potniška letala lahko letela na višini nad 10.000 metrov, vendar pa to ni preprečilo strmoglavljenja letala. Poročali so tudi o poročilu komisije, kjer so povedali, da je pilotsko kabino prebilo veliko število delcev, ki so poškodovali zunanost in notranost letala ter ubili pilota in uničili sisteme letala, zaradi česar je letalo tudi strmoglavilo. Po strmoglavljenju letala pa je prišlo tudi do težav pri odvozu ostankov letala, saj so na območju še vedno potekali boji in je ukrajinska vojska še vedno obstreljevala območje, kjer so bili ostanki letala. Tako je preteklo še nekaj časa od strmoglavljenja do zavarovanja ostankov letala. V tem času so bili ti še dodatno poškodovani in se je zmanjšala verjetnost za natančno analizo ostankov, saj so bili ti tudi poškodovani v tem času. Na mestih, kjer so ležali ostanki letala, so bile po nekaj dneh namreč sledi obstreljevanja, ki jih ob strmoglavljenju še ni bilo. Tako so ukrajinska vojska ali uporniki poskušali uničiti ostanke letala, da preiskave nesreče ne bi bile točne (RT 2014b).

RT je o dogodku tudi poročal 7 dni zapored ter v tem času posredoval informacije o dogodku. Novicam je dodal tudi fotografije in posnetke nesreče. Pri poročanju so uporabili tudi informacije radarjev, ki so v času strmoglavljenja v neposredni bližini zaznali še manjše vojaško letalo, ki napadlo potniškega letala. Posredovali so tudi različne satelitske posnetke, iz katerih je bilo vidno, da so bili na območje spopadov med uporniki in ukrajinsko vojsko pripeljani tudi protiletalski sistemi Buk, kljub temu da uporniki niso uporabljali letal ali helikopterjev. Poročanje je tako na začetku potekalo neprekinjeno en teden, potem pa se je število poročil zmanjšalo. Kasneje so še poročali o dogodkih, povezanih s strmoglavljenjem letala. Poročali so tudi ob obletnici in objavili nekaj obširnejših poročil iz zbranih dejstev, kako je do nesreče verjetno prišlo. Poročanje se je ponovno povečalo ob zaključku uradne preiskave dogodka (RT 2015d).

O strmoglavljenju letala so vesti.ru poročale prvih 6 dni vsak dan, potem pa se je poročanje zmanjšalo, vendar ne prekinilo, zaradi stalno novih informacij o strmoglavljenju. Več novic je bilo ponovno ob obletnici strmoglavljenja, potem pa ob objavi poročila o strmoglavljenju letala in vzrokov zanjo. Poročali so o možnostih za strmoglavljenje letala ter to podkrepili z različnimi fotografijami in posnetki z mesta strmoglavljenja ter različnimi informacijami iz različnih virov. Informacije so tako poskušali pridobiti od ljudi, ki so bili takrat na tem območju, od upornikov, ki so prvi prišli na kraj strmoglavljenja, ter drugih, ki so imeli informacije o dogodku. Pisali so o odzivih različnih akterjev na strmoglavljenje, iz katerih je bilo možno ugotoviti, da je veliko zahodnih medijev načrtno obtoževalo Rusko federacijo za sestrelitev letala. Vesti.ru pa so poročale predvsem o tem, da je letalo verjetno sestrelila ukrajinska vojska, zaradi vseh dejstev, ki so jih našli na območju. Pri poročanju pa zahodnih držav niso neposredno obtoževali odgovornosti za sestrelitev, temveč samo posredno, saj so te države podpirale vlado v Kijevu. Tako so vesti.ru poročale bolj natančno od nekaterih zahodnih medijev (Vesti.ru 2015č).

Poročanje medijev se je razlikovalo tudi pri tem dogodku, saj so zahodni mediji po dogodku brez zanesljivih virov krivdo za strmoglavljenje pripisali upornikom in posredno tudi Ruski federaciji, pri čemer so to storili takoj po dogodku, tako bi lahko bila tu uporabljena rutinska laž. S prvimi informacijami so poskušali javnost prepričati, da so za strmoglavljenje odgovorni uporniki. Pri tem so poskušali podpreti novo oblast v Ukrajini, ki se bojuje z uporniki v vzhodni Ukrajini. Pri tem so nekatera dejstva izpustili in za vire uporabili predvsem tiste, ki so podprli njihovo poročanje. Pri poročanju so namreč izpustili dejstvo, da je bilo v bližini potniškega letala tudi vojaško letalo. Navajali pa so informacije ukrajinske vojske, ki so bile, da ta dan ukrajinskih vojaških letal ni bilo na tistem območju, kljub temu da so jih zaznali radarji in ljudje na tistem območju. V tem primeru so pri poročanju uporabili rutinsko laž. Ruski mediji so poročali predvsem o najverjetnejših možnostih, zaradi katerih je letalo lahko strmoglavilo, ter pri tem poskušali upoštevati dejstva iz okolja, ki so bila na voljo. Poročila so poskušali potrditi tudi z različnimi intervjuji z ljudmi, radarskimi posnetki, iz katerih je bilo vidno, koliko letal je bilo na območju v času strmoglavljenja, ter s fizičnimi ostanki, ki so ostali po strmoglavljenju. Ruski mediji so torej poskušali bolj natančno pojasniti, zakaj je verjetno prišlo do strmoglavljenja, in s preprostimi besedami pojasniti vzroke za dogodek.

5.2 VPLIV MEDIJEV NA RAZVOJ DOGODKOV

Poročanje medijev je imelo velik vpliv na razvoj dogodkov, saj je vplivalo na ljudi, na njihovo mnenje o dogajanju na terenu ter njihovo opredeljenost do dogodkov. Tako so imeli nekateri dogodki poleg dogodka samega zaradi poročanja medijev vpliv tudi na kasnejše dogodke in odločitve, ki so bile sprejete v državah. Mediji so v veliko primerih imeli vpliv na prebivalstvo države in tako so vlade lažje sprejele odločitve v zvezi s krizo, saj ljudje zaradi predstavi o dogodkih, ki so jih ustvarili mediji, tem niso nasprotovali. Poročanje zahodnih medijev je bilo velikokrat usmerjeno predvsem v podporo protestnikov, ki so protestirali proti tedanji oblasti v Ukrajini. S poročanjem zahodnih medijev, ki je bilo usmerjeno v podporo protestnikom, so ljudje v zahodnih državah lažje podprli protestnike ter tako posredno sprejemali zaostrovanje protestov in nasilja, saj jih ni veliko nasprotovalo protestom. Tako ljudje niso pritiskali na politike, da bi ti ustavili proteste v Ukrajini, temveč so dovolili, da so nekateri izmed politikov podprli protestnike ter tako nasprotovali na volitvah izvoljeni oblasti Viktorja Janukoviča. S tem so s svojimi dejanji pokazali, da podpirajo proteste in nasilje, zaradi česar se je kriza še stopnjevala. Verjetno bi tedanja ukrajinska oblast lažje umirila proteste, če ti ne bi bili podprti s strani številnih akterjev ter medijev, ki so javnosti posredovali informacije, ki so koristile predvsem protestnikom pri njihovem delovanju.

Mediji so imeli pri protestih veliko vlogo, saj so ljudem, ki niso bili tam, posredovali informacije o dogodkih. Tako so si ti s pomočjo poročil lahko ustvarili mnenje o tem, kaj se tam dogaja, vendar pa je večina ljudi dobivala informacije iz enega vira, zaradi česar je tako lahko dokaj hitro prišlo do izkrivljene slike. Do tega je lahko prišlo predvsem takrat, ko so mediji določene informacije izpustili oziroma poudarili tiste, ki so bile po njihovem mnenju pomembnejše oziroma bolj zanimive. Zahodni mediji so poudarili nasilje varnostnih sil nad protestniki, kljub temu da so bili protestniki tudi nasilni oziroma so ti želeli predvsem poškodovati pripadnike varnostnih sil. Tako so to posredovali ljudem in ti so velikokrat tudi zaradi novic, ki so jih mediji posredovali v preteklosti, hitreje sprejeli, da je bila tedanja oblast v Kijevu usmerjena predvsem proti ljudem in namerno želela stopnjevati nasilje nad protestniki, kljub temu da so protestniki velikokrat bili odgovorni za stopnjevanje nasilja.

Mediji so v nekaterih primerih hitro posredovali informacije o dogodku, tudi če te niso bile preverjene, in so lahko domnevali, kako se je ta verjetno zgodil. Javnosti so na ta način

poskušali prikazati njihov pogled na dogodek. Tako so s prvimi informacijami javnosti ustvarili neko mnenje o dogodku, ki ga kasneje ne bi bilo enostavno spremeniti tudi z jasnimi dokazi, kako se je nekaj zgodilo. Tako so zahodni mediji verjetno poskušali vplivati na javnost in podpreti novo vlado v Kijevu, saj bi lahko z objavljanjem drugačnih informacij te novi oblasti bolj škodile kot koristile. Zaradi tega bi lahko tudi javnost nasprotovala nekaterim odločitvam svojih vlad, zaradi česar bi lahko nova ukrajinska oblast izgubila podporo zahodnih držav ter bi lažje prišlo do ponovne spremembe oblasti v državi. Tako so bile v številnih poročilih vidno izpuščene nekatere informacije, ki bi lahko spremenile javno mnenje v zahodnih državah. V ruskih medijih pa je bilo prisotnih več informacij o dogodkih, iz česar je bilo bolj jasno, kaj se je takrat zgodilo, in si je bilo lažje ustvariti jasno silo o dogodku.

Mediji so danes postali zelo pomemben dejavnik pri bojevanju z nasprotnikom, saj velikokrat sam dogodek, ki se je zgodil, ni tako pomemben kot način, na katerega se o njem poroča. Tako je možno nekatere dogodke popolnoma prezreti, iz drugih pa narediti veliko in odmevno novico ter tako vplivati na pozornost javnosti. Pri tem so večinoma pomembni prvi odziv medijev na dogodek ter dolžina in trajanje poročanja o njem. S tem je lahko vplivati na ljudi ter tako prispevati k spremembam, ki jih želijo spodbuditi mediji. Velikokrat se namreč poroča o različnih protestih, vendar vsa poročila nimajo vedno enakega cilja. Pri veliko protestih, ki so se zgodili v preteklosti, je bil odziv medijev drugačen od odziva medijev pri poročanju o protestih v Ukrajini, ki so se začeli leta 2014. Iz tega je lahko jasno, da mediji ne poročajo vedno na enak način, ampak je velikokrat odvisno od vpletenih strani, katero stran bodo podprli. Od vpletenih in cilja, ki ga želijo doseči z novico, je tudi odvisno, ali bo ta prišla med dnevne novice ali bo izpuščena ali pa samo omenjena. Obsežnost poročanja o temah je velikokrat odvisna od interesov akterjev, ki bi lahko od poročanja imeli korist in s podporo ene od strani nekaj pridobili. Veliko množičnih medijev tako poroča o stvareh, ki bi lahko imele korist za akterje na svoji strani.

Poročanje s strani zahodnih medijev in Ruske federacije je bilo v veliko primerih dokaj različno. Predvsem se je razlikovalo zaradi človeškega dejavnika, ki je pri pisanju velikokrat postavil svoj interes na prvo mesto. Pri veliko poročilih o dogodkih s strani zahodnih medijev so bile izpuščen informacije o ozadju za nekatere dogodke, zaradi česar si javnost velikokrat ni uspela ustvariti svojega mnenja o dogodkih in je bila velikokrat prisiljena sprejeti mnenja, ki so ji jih posredovali mediji. V nekaterih primerih so bila poročila ruskih in zahodnih medijev zelo različna. Velikokrat so zahodni mediji uporabljali tudi dvojne standarde, pri

čemer so proteste, ki so jih imeli v domačih državah, obravnavali popolnoma drugače kot tiste v Ukrajini. Tako so s svojim poročanjem jasno stali na strani protestnikov v Ukrajini. Protestnikov, ki so protestirali proti težavam v domačih državah, pa niso podprli s podobnimi poročili. Prav tako je bilo veliko poročil usmerjenih predvsem v škodo Ruske federacije, ki naj bi bila po njihovem mnenju odgovorna za nastanek krize. S takšnimi poročili so krizo večinoma bolj zaostrovali in poglobljali ter zaostrovali odnose med zahodnimi državami in Rusko federacijo. S takšnim poročanjem medijev in sprejemanjem različnih ukrepov proti Ruski federaciji se stanje v Evropi ne bo izboljšalo, ampak se bo okrevanje po krizi še podaljšalo. S sankcijami zahodnih držav proti Ruski federaciji pa so zahodne države povzročile nasproten učinek od pričakovanega, saj je v tem času Vladimir Putin doživel najvišjo podporo v državi od začetka svojega političnega delovanja. Sankcije so tako na obeh straneh povzročile precej ekonomske škode, vendar so politično bolj koristile Ruski federaciji ter škodile zahodnim državam, kjer so jim ljudje zaradi negativnih učinkov na gospodarstva kmalu začeli nasprotovati. Kljub različnim ukrepom in poskusom rešitve krize se ta rešuje zelo počasi, saj nobena od strani ne želi popustiti (Doctorow 2014).

O dogodkih so ruski mediji poročali bolj natančno, poročali so o delovanju protestnikov in njihovih dejanjih ter o varnostnih silah. Pri poročilih so velikokrat poskušali dogodke prikazati bolj natančno. Pri dogodkih so poskušali opisati delovanje protestnikov in delovanje varnostnih sil in predvsem pretirano nasilnost protestnikov nad varnostnimi silami. Zahodni mediji pa so velikokrat poudarjali predvsem nasilje policistov, kljub temu da so ti velikokrat bili samo tarče različnih napadov protestnikov. S poročili so ruski mediji poskušali ustvariti jasno sliko o dogajanju in javnosti pokazati, kaj se dogaja. Zaradi poročanja ruskih medijev se kriza ni zaostrovala, ampak so z novicami informirali javnost o dogodkih v Ukrajini.

5.3 SPREMEMBE V UKRAJINI PO KONCU PROTESTOV V KIJEVU

Kljub poročanju medijev o tem, kaj se je dogajalo med protestom v Kijevu, so rezultati protestov in delovanje vlade drugačni od pričakovanj ljudi in tega, kar so mediji sporočali med protesti. Mediji so med protesti namreč poročali, da se protestniki borijo predvsem za Ukrajino in njeno neodvisnost od drugih ter odpravo korupcije, ki je v državi velik problem, ta je bila prisotna skoraj povsod v državi. Po protestih pa je bilo razvidno, da vlada in predsednik države nista bila izbrana izmed velikega števila možnih kandidatov, ampak

večinoma izmed opozicijskih voditeljev, ki so bili prisotni na protestih. S tem večina ljudi, ki je s protesti želela izboljšati stanje v državi, ni dosegla svojega cilja, saj so to izkoristili nekateri posamezniki, da so prišli do oblasti. S tem se stanje v državi ni dosti izboljšalo, saj je korupcija ostala, so se pa zamenjali vodilni v državi ter postavili nova pravila o delovanju države in uvedli tudi nekaj novih zakonov. Spremenili pa so tudi vrednote v državi.

V državi so namreč postali pomembni tisti, ki so se med 2. svetovno vojno borili na strani Nemcev. Ustanovljene so bile tudi skrajno desničarske vojaške enote, s katerimi je vlada začela obračunavati z nasprotniki. Skrajni desničarji so bili prisotni tudi med protesti in večinoma organizirali napade na varnostne sile z različnim orožjem, po zmagi opozicije pa so ti dobili še več možnosti za organiziranje in uveljavljanje svojih pravil, s čimer je svoboda na nekaterih področjih nazadovala. Zmanjšala se je tudi varnost ljudi, ki so pred tem bili na strani prejšnje vlade. Po državi sta se razširila politični teror in omejevanje različnih svoboščin, ki so bile pred protesti omogočene v državi. Zaprtih je bilo veliko ljudi in tudi poročanje medijev se je zelo podredilo delovanju države ter poročalo predvsem v njeno korist, tudi če so morali zato prirediti oziroma dodati nekatere informacije, kar so ugotovili mnogi, ki so te informacije preverjali pri drugih virih in na terenu. Po protestih pa je izbruhnila tudi državljanska vojna na vzhodu države, kjer je umrlo že veliko ljudi. Konstruktivno razreševanje problemov, ki so s tem nastali, pa se ni začelo. Oblasti v Ukrajini so začele tudi odobravati ljudi, ki so med 2. svetovno vojno sodelovali z Nemci, in jih spreminjati v narodne junake, ki so se borili za svobodno Ukrajino. Z različnimi slogani, ki so bili prisotni že med protesti, so posnemali slogane, ki so jih uporabljali Nemci med 2. svetovno vojno. Tako so v državi počasi začeli sprejemati nacistične vrednote, ki so postale bolj cenjene od ostalih, ter poskusili postaviti Ukrajince za bolj pomembne od ostalih narodov v državi. Tako so na primer ukinili ruski jezik v šolah, kljub temu da večina prebivalstva države zna rusko in velik del prebivalcev uporablja ruščino tudi v vsakdanjem življenju. Pri tem pa so to Združene države Amerike in nekatere evropske države sprejele in kljub temu podpirale oblasti v Ukrajini na različne načine. Kljub omejevanju različnih svobod v državi in vojni, ki jo je začela ukrajinska vojska na vzhodu države, pa mednarodna skupnost ni storila veliko, da bi omejila oblasti v Ukrajini ter izboljšala življenje ljudi. S tem se življenje večine ljudi ni začelo izboljševati, ampak se je še poslabšalo, predvsem na območjih, kjer živi rusko govoreče prebivalstvo. Stanje v državi se torej večinoma ni izboljšalo kljub željam ljudi in protestom, s katerimi so želeli spremeniti oblast in tja postaviti boljše ljudi. Zaradi vojne in devalvacije ukrajinske hrivnije je padla tudi kakovost življenja po vsej državi, zaradi tega pa so ljudje

sprejeli ukrepe vlade, ki bi lahko pomagali pri izboljšanju razmer in življenja. Kljub temu da so pred protesti večinoma živeli bolje in so se za večino ljudi razmere poslabšale, nekateri še vedno podpirajo novo oblast. Zaradi nezadovoljstva v državi prihaja do manjših protestov, ker ti niso podprti s strani oligarhov, pa so zaenkrat neuspešni. Stanje v državi se je spremenilo, vendar v mnogih pogledih predvsem na slabše za večinsko prebivalstvo države (Vitrenko 2015).

6 ZAKLJUČEK

V Ukrajini se je rusko-ukrajinska kriza začela poglobljati in stopnjevati zaradi vpliva različnih medijev na zunanje in notranje akterje. Zaradi pristranskega poročanja medijev o nekaterih dogodkih se je kriza še dodatno stopnjevala. Nekatere države so s pomočjo medijev pridobile podporo javnosti pri uvajanju sankcij proti Ruski federaciji v zvezi s krizo v Ukrajini, na kar je vplival tudi način poročanja. Pri tem je veliko držav podprlo predvsem protestnike, ki so bili na strani Euromajdana in tako pomagali pri tem, da so na oblast prišli predstavniki opozicije. Politiki številnih evropskih držav so bili zaradi načina, na katerega so poročali mediji, lahko na strani opozicijskih protestnikov, saj so zahodni mediji večinoma poročali v prid protestnikov. To pa je vplivalo tudi na občinstvo v zahodnoevropskih državah, ki se je strinjalo z delanji svojih politikov. Novice so bile velikokrat natančno usmerjene in bile v skladu s številnimi točkami modela za proučevanje propagande ter tako lahko dosegle svoj cilj. Stopnjevanje krize je privedlo tudi do poglobljanja ekonomske krize v številnih državah, saj so z uvedbo različnih sankcij prekinili veliko gospodarskih sodelovanj med državami. Pri tem so veliko škodo utrpele tako države Evropske unije kot tudi Ruska federacija, predvsem pa Ukrajina, kjer je bilo porabljenih veliko sredstev v protestih ter uničene ali poškodovane veliko infrastrukture. Pri tem se mediji niso veliko ukvarjali s škodo, ki je nastala med protesti, temveč predvsem s tem, kako so opozicijski protestniki uspeli s protesti spremeniti vodstvo države ter vzpostaviti novo oblast.

Glavni izvor spora se je začel v Ukrajini s politiko, ki jo je vodil Viktor Janukovič. Z njegovim odstopom od podpisa trgovinskega sodelovanja z Evropsko unijo se namreč veliko zahodno usmerjenih Ukrajincev, ki so si želeli večjega sodelovanja z Evropsko unijo, ni strinjalo. Zaradi tega je prišlo do protestov, s katerimi so ljudje nasprotovali odločitvi Janukoviča. V tem času pa je ukrajinski predsednik povečal sodelovanje z Rusko federacijo, s

čimer protestniki prav tako niso bili zadovoljni. Kasneje so proteste poskušali preprečiti s policijo, vendar jim to ni uspelo, saj so se protestniki kljub posegu policije vrnili. Tako so se protesti začeli širiti in se še stopnjevali. Prišlo je tudi do nasilja in velikega števila poškodovanih ter mrtvih tako med varnostnimi silami kot protestniki. Prav tako so se po državi začeli protesti v podporo tedanji oblasti. S pomočjo poročanja različnih medijev o dogodkih v državi pa se je stanje poslabšalo in razširilo. S posredovanjem usmerjenih informacij in načinov posredovanja novic, ki sem jih opisal v metodah za proučevanje propagande, so zahodni mediji vplivali na občinstvo ter tako dosegli svoj cilj pri poročanju. V spor v Ukrajini se je vključilo tudi več drugih držav, ki so želele priti do koristi, ki bi jo lahko dobile ob spremembi oblasti v državi. Pri tem so sodelovali tudi množični mediji, ki so vsak na svoj način z različnim informiranjem javnosti poskušali pridobiti podporo za svojo stran, pri tem pa so velikokrat poskušali poudariti informacije, ki bi jim pri tem koristile. Zahodni mediji so velikokrat izpustili nekatere informacije, ki bi lahko škodovale protestnikom. Velikokrat so tudi poudarjali predvsem tiste informacije, ki so bile v korist protestnikom ter nasprotovale tedanjemu predsedniku države. S tem so v javnosti ustvarili pozitivno mnenje o protivladnih protestih in ljudi še dodatno spodbudili k nasprotovanju vladi.

Na različnih primerih, ki so se zgodili med stopnjevanem krize v Ukrajini, sem tako poskušal ugotoviti, kako so poročali zahodni in ruski mediji. Poročanje se je pri nekaterih dogodkih bolj razlikovalo, pri drugih pa malo manj, obe strani pa sta uporabile številne elemente, ki sem jih opredelil na začetku pri metodah za proučevanje propagande. Po pregledu poročanja medijev sem ugotovil, da je poročanje medijev iz zahodne Evrope in iz Združenih držav Amerike prispevalo k eskalaciji krize v Ukrajini, saj so številni mediji velikokrat poročali na tak način, da so prebivalstvo prepričali k podpori protestov. S tem so posredno vplivali tudi na proteste in povečevanje števila protestnikov, saj se je število protestnikov med protesti povečevalo. Mediji so tako z informiranjem ljudi pridobiti naklonjenost javnega mnenja za svojo stran predvsem v tistih dogodkih, ki so se dogajali dalj časa in je bilo v njih veliko poškodovanih ali mrtvih. Nekateri mediji so pri tem poskušali nekatere informacije bolj poudariti kot druge, nekateri so nekatere informacije tudi izpustili, drugi pa so poskušali poročati tako, kot so se dogodki zgodili, in posredovati ljudem jasno sliko o tem, kaj se je tam dogajalo. Veliko zahodnih medijev je tako poskušalo v večini primerov prikazati protestnike, ki so protestirali proti oblasti in za večje povezovanje z Evropsko unijo, kot bolj pozitivne v smislu, da je njihovo nasilje nad drugimi upravičeno za boj proti oblasti. Krivdo za nemire so velikokrat želeli prevaliti na oblast, ki je bila pred protesti na oblasti, in na Rusko federacijo, s

katero je pred začetkom protestov Ukrajina bolj povezana. Pri poročanju so se tako velikokrat osredotočili predvsem na to, da so policisti uporabljali preveč nasilja, in večino nasilja poskusili povezati z delovanjem varnostnih sil, tudi kadar so bila dejstva malo drugačna. To so počeli, kljub temu da so bile varnostne sile velikokrat tarče različnih napadov in so jih protestniki želeli velikokrat namerno poškodovati. Vsi zahodni mediji pa niso vedno poročali tako in so nekateri vseeno poskušali predstaviti predvsem, kaj se je zgodilo in kaj so prisotni povedali o dogodkih. Na drugi strani je veliko ruskih medijev poskušalo prikazati situacijo tako, kot je bila. Pri tem so poročali o nasilju protestnikov in delovanju varnostnih sil. Pri tem so večkrat poudarili predvsem nasilje protestnikov, ki z različnimi sredstvi napadajo varnostne sile. S povezovanjem dejstev med seboj so tako poskušali te povezati med sabo in javnosti predstaviti, kaj se je tam dogajalo. Z različnimi informacijami so torej želeli prikazati, kaj se dogaja med protesti.

Poročanje medijev se je razlikovalo tudi v številu dni poročanja o nekem dogodku. O nekaterih dogodkih so zahodni mediji poročali veliko manj kot ruski in želeli te dogodke manj poudarjati, kljub temu da so bili pomembni za celotno sliko in bi z večkratnim poročanjem o njih verjetno lažje dosegli, da bi ljudje bolje razumeli, kaj se je zgodilo, in prisilili politike, da bolj natančno preiščejo ozadje vseh dogodkov, vendar pa to velikokrat ni bilo v njihovem interesu. Ruski mediji so tako velikokrat dalj časa poročali o nekaterih dogodkih ter poskušali na različne načine predstaviti, kaj se je takrat zgodilo.

Poročanje medijev ima v današnjem svetu velik vpliv. Ti velikokrat vplivajo na to, kakšno mnenje si bodo ljudje ustvarili o nekem dogodku ter ali bodo politiki dobili podporo javnosti za nekatere ukrepe ali ne. Pri tem je pomembno predvsem to, na kakšen način poročajo, saj je od tega velikokrat odvisno, kako bodo ljudje sprejeli informacije. Pri poročanju velikokrat tudi ni pomembno, ali so mediji poročali o vsem, kar se je zgodilo, ali so kaj izpustili, saj velikokrat ni možno takoj preveriti podanih informacij. Kadar se iz drugih virov lahko izve, da so nekateri mediji namerno poročali pristransko, pa je bil učinek prvih novic že povzročen in z resničnimi informacijami ni več možno popraviti odzivov, ki so bili posledica pristranskega poročanja.

7 LITERATURA

1. *Abc news*. 2015. Dostopno prek: <http://abcnews.go.com/topics/business/airlines/malaysia-airlines.htm?page=40> (19. november 2015).
2. Abdullaev, Nabi. 2014. *Is western media coverage of the Ukraine crisis anti-Russian?* Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/04/western-media-coverage-ukraine-crisis-russia> (9. november 2014).
3. Andreyev, Oleksander. 2014. *Power and money in Ukraine*. Dostopno prek: <https://www.opendemocracy.net/od-russia/oleksander-andreyev/power-and-money-in-ukraine> (6. januar 2015).
4. Andrievskij, Ivan Anatolyevich. 2014. *Analysis of the Reasons for the Crash of Malaysian Airlines Flight MH17: Report of the Russian Union of Engineers*. Dostopno prek: <http://www.globalresearch.ca/analysis-of-the-reasons-for-the-crash-of-malaysian-airlines-flight-mh17-report-of-the-russian-union-of-engineers/5412216> (14. oktober 2015).
5. BBC. 2013. *Clashes amid huge Ukraine protest against U-turn on EU*. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-europe-25176191> (27. januar 2015).
6. --- 2014a. *Ukraine crisis: What we know about the Kiev snipers*. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26866069> (2. februar 2015).
7. --- 2014b. *Ukraine crisis: Dozens killed in Odessa fire amid clashes*. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-europe-27259620> (5. oktober 2015).
8. --- 2014c. *How did Odessa's fire happen?* Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-europe-27275383> (5. oktober 2015).
9. --- 2015a. *Snipers in Kiev*. Dostopno prek: <http://www.bbc.co.uk/search?q=snipers+kiev&filter=news&suggid=#page=6> (29. oktober 2015).
10. --- 2015b. *Odessa fire*. Dostopno prek: http://www.bbc.co.uk/search?q=odessa+fire&sa_f=search-product&suggid=#page=2 (2. november 2015).
11. --- 2015c. *Ukraine's inquiry into Odessa fire 'not independent'*. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34726123> (5. december 2015).
12. Chossudovsky, Michel. 2014. *Protests in Ukraine supported by US and EU, both Covert and Overt*. Dostopno prek: <http://www.globalresearch.ca/protests-in-ukraine-supported-by-us-and-eu-both-covert-and-overt/5371869> (15. januar 2015).

13. Curry, Colleen in Luis Martinez. 2014. *Malaysia Airlines Plane Brought Down by Missile in Ukraine: US Official*. Dostopno prek: <http://abcnews.go.com/International/malaysian-air-loses-contact-passenger-plane-ukraine/story?id=24599558> (26. november 2014).
14. Doctorow, Gilbert. 2014. *How the US and Russian Media Are Covering the Ukrainian Crisis*. Dostopno prek: <http://www.thenation.com/article/how-us-and-russian-media-are-covering-ukrainian-crisis/> (2. december 2015).
15. Draitser, Eric. 2014. *The Propaganda and Politics of MH17*. Dostopno prek: <http://journal-neo.org/2014/07/26/the-propaganda-and-politics-of-mh17/> (14. oktober 2015).
16. *Državna služba statistiki Ukraini*. 2016. Dostopno prek: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (12. januar 2016).
17. Eurasian Geopolitics. 2016. *Ukraine maps*. Dostopno prek: <http://eurasiangeopolitics.com/ukraine-maps/> (12. januar 2016).
18. European Union newsroom. 2015. *EU sanctions against Russia over Ukraine crisis*. Dostopno prek: http://europa.eu/newsroom/highlights/special-coverage/eu_sanctions/index_en.htm (20. oktober 2015).
19. Fisher, Max. 2013. *This amazing video shows just how big Ukraine's protests have gotten*. Dostopno prek: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2013/12/09/this-amazing-video-shows-just-how-big-ukraines-protests-have-gotten/> (28. oktober 2015).
20. Griffith, D. T. 2012. *Book Review: Media Control by Noam Chomsky*. Dostopno prek: <http://dtgriffith.com/2012/03/30/book-review-media-control-by-noam-chomsky/> (18. januar 2016).
21. *Heidelberg Institute for International Conflict Research*. Dostopno prek: <http://www.hiik.de/en/> (15. december 2014).
22. Herszenhorn, David M. in Andrew E. Kramer. 2013. *Protesters in Kiev Topple Lenin Statue as Rallies Grow*. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2013/12/09/world/europe/kyiv-teems-with-pro-europe-protesters-as-thousands-more-gather.html> (28. oktober 2015).
23. Istorija Rossijskoj imperii. 2015. *Brestskij mir*. Dostopno prek: <http://www.rosimperija.info/post/2602> (10. oktober 2015).
24. Iwański, Tadeusz. 2014. *Ukraine: political gridlock with an ever-more radical Maidan in the background*. Dostopno prek: <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2014-02-05/ukraine-political-gridlock-ever-more-radical-maidan-background> (6. januar 2015).

25. Katchanovski, Ivan. 2014. *The "Snipers' Massacre" on the Maidan in Ukraine*. Dostopno prek: http://www.academia.edu/8776021/The_Snipers_Massacre_on_the_Maidan_in_Ukraine (26. januar 2015).
26. Kramer, E. Andrew in Andrew Higgins. 2014. *Ukraine's Forces Escalate Attacks Against Protesters*. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2014/02/21/world/europe/ukraine.html> (2. februar 2015).
27. Kubicek, Paul. 2008. *The History Of Ukraine*. Westport, Connecticut: Greenwood Press.
28. Lally, Kathy in Will Englund. 2013. *Ukraine's protesters move goal post, demand systemic change*. Dostopno prek: https://www.washingtonpost.com/world/europe/ukrainian-protesters-want-more-rules-less-corruption/2013/12/08/5d642ddc-5f59-11e3-8d24-31c016b976b2_story.html (28. oktober 2015).
29. Lenta.ru. 2013. *Evromajdan*. Dostopno prek: <http://lenta.ru/chronicles/kyiv/page1/> (8. oktober 2015).
30. Likhachev, Vyacheslav. 2015. The "Right Sector" and others: The behavior and role of radical nationalists in the Ukrainian political crisis of late 2013 – Early 2014. *Communist and Post-Communist Studies* 48 (2–3):257–271. Dostopno prek: <http://www.science-direct.com/science/article/pii/S0967067X15000306> (12. januarja 2016).
31. Mackey, Robert. 2014. *July 17 Updates on Malaysia Airlines Plane Crash in Ukraine*. Dostopno prek: <http://news.blogs.nytimes.com/2014/07/17/latest-updates-on-malaysia-airlines-plane-crash-in-ukraine/> (26. november 2015).
32. Magocsi, Paul Robert. 1996. *A History of Ukraine*. Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press.
33. Malešič, Marjan, ur. 1997. *Propaganda in War. Acta Histriae*. Štokholm: Styrelsen för psykologiskt försvar.
34. --- 2004. *Krizno upravljanje in vodenje v Sloveniji: izziv in priložnost*. Ljubljana: FDV.
35. Martinez, Luis. 2014. *NATO General Warned of Russian 'Anti-Aircraft' Training for Separatists*. Dostopno prek: <http://abcnews.go.com/blogs/politics/2014/07/nato-general-warned-of-russian-anti-aircraft-training-for-separatists/> (26. november 2014).
36. McLaughlin, Lauren. 2014. *The Conflict in Ukraine: a Historical Perspective*. Dostopno prek: <http://www.summer.harvard.edu/blog-news-events/conflict-ukraine-historical-perspective> (26. november 2014).
37. Mearsheimer, John J. 2014. Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault. *Foreign Affairs*, 93 (5): 77–89.

38. Miller, J. Christopher. 2013. *Protesters, police battle on Bankova Street*. Dostopno prek: <http://www.kyivpost.com/content/ukraine/protesters-police-battle-on-bankova-street-332779.html> (26. januar 2015).
39. Musič, Sofija. 2013. *Opozicija: snos pamjatnika Lenina ne byl sankcionirovan Majdanom*. Dostopno prek: <http://ria.ru/world/20131208/982807429.html> (9. oktober 2015).
40. Nsnbc International. 2014. *The Odessa Massacre in Detail- An Investigation*. Dostopno prek: <http://nsnbc.me/2014/05/10/odessa-massacre-detail-investigation/> (11. september 2015).
41. O'Neill, Brendan. 2014. *Ukraine: Western double standards hit a new low*. Dostopno prek: <http://www.spiked-online.com/newsite/article/ukraine-western-double-standards-hit-a-new-low> (13. januar 2015).
42. Pfaff, William. 2014. *America Started This Ukraine Crisis*. Dostopno prek: <http://www.globalresearch.ca/america-started-this-ukraine-crisis/5396122> (15. marec 2016)
43. Pirani, Simon, James Henderson, Anouk Honoré, Howard Rogers in Katja Yafimava. 2014. *What the Ukraine crisis means for gas markets*. Dostopno prek: <http://www.oxfordenergy.org/wpcms/wp-content/uploads/2014/03/What-the-Ukraine-crisis-means-for-gas-markets-GPC-3.pdf> (21. oktober 2015).
44. RT. 2013. *Protesters topple Lenin monument in Kiev, smash to pieces with hammers*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/news/ukraine-protesters-smash-lenin-913/> (9. oktober 2015).
45. --- 2014a. *39 people die after radicals set Trade Unions House on fire in Ukraine's Odessa*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/news/156480-odessa-fire-protesters-dead/> (8. oktober 2015).
46. --- 2014b. *MH-17: the untold story*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/shows/documentary/197540-mh-17-crash-ukraine/> (15. oktober 2015).
47. --- 2015a. *ProBBC airs Maidan fighter admitting he fired on police before Kiev massacre*. Dostopno prek: <http://www.rt.com/news/231775-bbc-maidan-shooting-started/> (10. september 2015).
48. --- 2015b. *MH17 shot with BUK missile, Ukraine failed to close airspace*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/news/318536-mh17-investigation-dutch-report/> (14. oktober 2015).
49. --- 2015c. *Snipers in Kiev*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/search/?q=snipers+kiev&type=> (2. november 2015).

50. --- 2015č. *Fire in Odessa*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/search/?q=odessa+fire+report&type=> (3. november 2015).
51. --- 2015d. *MH17*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/search/?q=MH-17> (11. november 2015).
52. Rutland, Peter. 2015. *Ukraine and Russia: People, Politics, Propaganda and Perspectives. An Unnecessary War: The Geopolitical Roots of the Ukraine Crisis*. Dostopno prek: <http://www.e-ir.info/wp-content/uploads/2015/03/Ukraine-and-Russia-E-IR.pdf> (15. marec. 2016)
53. Sibircev, Aleksandr. 2015. *Odessa v ognje. Rekonstrukcija*. Dostopno prek: <http://expert.ru/2015/04/20/odessa-v-ogne-rekonstruktsiya/> (11. september 2015).
54. Strazds, Andris in Thomas Grennes. 2014. *Is Postponing the EU Trade Agreement Harmful to Ukraine?*. Dostopno prek: <http://www.economonitor.com/thoughtsacrossatlantic/2014/09/16/is-postponing-the-eu-trade-agreement-harmful-to-ukraine/> (11. december 2014).
55. Subtelny, Orest. 2000. *Ukraine: A History*. Toronto: University of Toronto Press.
56. Tanta, Ivan. 2012. *Glavne karakteristike krize*. Dostopno prek: <http://www.huo.j.hr/osj-zapocetnike/glavne-karakteristike-krize-hr670> (14. januar 2014).
57. Taylor, Adam. 2014. *Ukrainians keep pulling down Soviet statues. Now Russia is getting angry*. Dostopno prek: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2014/02/25/ukrainians-keep-pulling-down-soviet-statues-now-russia-is-getting-angry/> (9. oktober 2015).
58. *The Heidelberg Conflict Model - The Definition of Political Conflicts*. 2015. Dostopno prek: http://test.conis-group.org/en/conflict_research_in_heidelberg/definition_political_conflict.html (24. november 2015).
59. *The New York Times*. 2015a. Lenin statue in Kiev. Dostopno prek: <http://query.nytimes.com/search/sitesearch/?action=click&contentCollection=Europe®ion=TopBar&WT.nav=searchWidget&module=SearchSubmit&pgtype=article#/lenin+statue+kiev/from20131205to20140105/> (20. november 2015).
60. --- 2015b. Snipers in Kiev. Dostopno prek: <http://query.nytimes.com/search/sitesearch/?action=click&contentCollection®ion=TopBar&WT.nav=searchWidget&module=SearchSubmit&pgtype=Homepage#/kiev+snipers/from20140219to20140529/allresults/1/allauthors/oldest/> (29. oktober 2015).
61. --- 2015c. *MH17*. Dostopno prek: <http://query.nytimes.com/search/sitesearch/?action=click&contentCollection®ion=TopBar&WT.nav=searchWidget&module=SearchSubm>

- it&pgtype=Homepage#/MH-17/from20140717to20140910/allresults/1/allauthors/oldest/
(11. november 2015).
62. The world factbook. 2014. *The world factbook – Ukraine*. Dostopno prek: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/up.html> (5. december 2014).
63. Vesti.ru. 2014. *Pri požare v odesskom Dome profsajuzov pogibli 38 čelovek*. Dostopno prek: <http://www.vesti.ru/doc.html?id=1540643> (3. november 2015).
64. --- 2015a. *Bankova ulica*. Dostopno prek: http://www.vesti.ru/search/index/?q=банкова&news=0&video=0&date_start=01.12.2013&date_end=10.12.2013 (12. november 2015).
65. --- 2015b. *Na Ukraine načalas obšenacionalnaja zabastovka*. Dostopno prek: <http://www.vesti.ru/doc.html?id=1161868> (12. november 2015).
66. --- 2015c. *Požar in Odessa*. Dostopno prek: http://www.vesti.ru/search/index/?q=одецца+пожар&news=0&video=0&date_start=01.05.2014&date_end=31.12.2014 (3. november 2015).
67. --- 2015č. *Rassledovanie krušenija Boeing-777 pod Doneckom*. Dostopno prek:
68. <http://www.vesti.ru/theme/index/tid/107114/from/14.07.2014/till/20.07.2014/p/2> (10. november 2015).
69. Vitrenko, Natalia. 2015. Facing Terror Under a Kiev Regime 'Both Nazi and Fascist'. *Executive Intelligence Review* 42 (17). Dostopno prek: http://www.larouhepub.com/eiw/public/2015/eirv42n17-20150424/37-42_4217.pdf (15. oktober 2015).